

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račun politne bralnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Pred novimi boji

Volitve v Narodno skupščino so razpisane za 11. september. Celo leto je naša SDS za trjevala, da je stara skupščina nezmožna za delo. Radikali so se, potem ko jim je SDS pomagala do zmage nad starim radičevstvom, bratili enkrat z radičevci, enkrat s klerikalci, a ni bilo nikakega sadu iz vseh teh zvez.

Klerikalci so radikalom pomagali iz stiske, v katero so prišli zaradi obtožbe korupcije in zlorabe državnega oblastva. Izmed vseh vlad najslabša za ljudstvo in za naše kraje je bila vlada radikalcev in klerikalcev. Najslabša zaradi tega, ker je bila v znamenju zatiranja ubožnih slojev. Izenačenje davčnih zakonov je pod vlado gg. Uzunovića-Korošca padlo pod mizo. Kmeta in delavca so pritisnili, kar so mogli. V trenutku, ko je bilo za znižanje davkov vse javno mnenje še zrelo zaradi porasta dinarja in občega zastanka poslov, je radikalsko-klerikalna vlada nanovo naložila davkoplačevalcem vse hude takse, davek na poslovni promet, delavski davek, udarila po malih uradnikih vseh vrst ter pripravila zvišanje železniških tarif.

Radikalci, ki so bili skupaj s SLS, so to stranko zelo hvalili, češ, to so ljudje, ki nič ne zahtevajo, demokrati pa da vedno nekaj hočemo in zahtevamo od vlade. SLS je bila zadovoljna, da je mogla dobiti v roke policijo in premeščati uradnike, razpuščati cestne odbore in vanje vrivati svoje pristaše. Vsa javnost v Beogradu in Sloveniji priznava, da je bila vlada Uzunovića-Korošca jalova, in nova vlada se v utemeljevanju razpusta Narodne skupščine naravnost sklicuje na to, da vlade radikalov bodisi z Radičem, bodisi s Korošcem niso dosegle nič. Ker pa drugi z radikali niso hoteli iti, je dana potreba za razpust skupščine.

Kaj sedaj? Ni prav, da je narod v času nevarnosti v zunanji politiki brez parlamenta. A sedaj ne preostaja nič drugega nego pripravljati se na volilno odločitev. Razume se, da bomo samostojni demokrati pri volitvah zopet krepko nastopili. Že danes kličemo pod orožje vso našo armado od Triglava do bolgarske meje, ki šteje okoli 300.000 volilcev.

Zopet se iz srca in iskreno izrekamo za skupni nastop naprednih strank pri volitvah, ker vemo, da le krepka četa naprednih poslancev more naše stališče napram državnemu središču pravilno razrešiti in dobro zastopati ter za slovenskega kmeta, obrtnika, delavca in meščana kaj doseči. Če nam bo dano duhovščino in vero izvleči iz grdega

sovraštva in sebičnega klerikalstva, bo prišel čas sodelovanja vseh, da zacelimo rane in povzdignemo našo ljubo Slovenijo na častno mesto v državi.

Klerikalci med tem grozijo in kriče, da bodo naše ljudi zatirali in preganjali. To vemo, da oni Kristusov nauk tako razumejo, da moraš ubiti onega, ki drugače misli, kakor mu klerikalstvo ukazuje. V zgodovini je bilo še vedno tako, da je poštena manjšina pre-

magala nasilje z uma svetlim mečem, s požrtvovalnostjo in tihim vztrajnim delom.

Usoda slovenskih volilcev je že mnogo let in tudi v naši državi ves čas v rokah SLS. Ljudstvo vzdihuje in se pritožuje. Nad kom ima pravico se pritožiti? Gotovo le nad tistimi, ki jih je doslej volilo, in to so poslanci SLS.

12 tednov je še do volitev. Pojasnjimo ljudstvu resnico in združimo moči, da bo 11. september prinesel našo zmago.

Dr. Gregor Žerjav.

Silen padec klerikalnih glasov pri občinskih volitvah

V Novem mestu, Kamniku in Domžalah je dobila SLS skupno le 465 glasov, dočim je imela pri letošnjih oblastnih volitvah še 700 — Samostojni demokrati so v vseh občinah napredovali — Železniki brez volilne borbe v rokah SDS — V Celju za Slovence sramotna zmaga klerikalno-radikalno-nemške zveze

V nedeljo so se vršile občinske volitve v štirih občinah ljubljanske oblasti, v Novem mestu, Kamniku, Domžalah in Železnikih ter v Celju (mariborska oblast). Kakor je bilo pričakovati, se je zgodilo: klerikalci so v prvih treh občinah (Novo mesto, Kamnik in Domžale) naravnost katastrofalno nazadovali. Dasi pri občinskih volitvah politika ne igra, odnosno ne bi smela igrati glavne vloge, je bil vendar zadnji polom politike SLS v vladi še v tako svežem spominu, da je moral priti pri sedanjih občinskih volitvah do izraza. Nič ni pomagala klerikalna agitacija. Baš nasprompto: grda volilna borba SLS je odbijala. Besno napadanje, zmerjanje in zlobno podtikanje slabih lastnosti klerikalnim nasprotnikom po klerikalnem časopisju je padlo nazaj na one, ki pač menda niso v obrambi krščanstva vodili tako nelepega boja, katerega mora obsojati vsak poštenjak.

V vseh prvih treh občinah so klerikalci izgubili glasove napram zadnjim oblastnim volitvam. Skupno število klerikalnih glasov v teh občinah je znašalo pri letošnjih oblastnih volitvah še 700, a sedaj jih je bilo le 465, kar pomeni padec za preko 33 odstotkov. SDS in ostali naprednjaki pa so napredovali v vseh občinah, kar je razvidno iz naslednjih poročil:

V **N o v e m m e s t u** je sodelovanje SDS in SKS prineslo naprednjakom lepo zmago; dasi je SLS spravila na volišče vse, kar je imela, tudi bolnike. Od 799 volilnih upravičencev je glasovalo 622. Posamezne liste so dobile: Napredna gospodarska lista (SDS in SKS) 317 glasov (13 mandatov); SLS 187 glasov (7 mandatov); radikali 67 glasov (3 mandate); združeni socialisti 51 glasov (2 mandata). Napram oblastnim volitvam so **združeni naprednjaki napredovali od 277 na 317 glasov, SLS pa je padla od 201 na 187 glasov.** Novo mesto je torej prav krepko obračunalo s klerikalci.

V **K a m n i k u** je bil rezultat volitev naslednji: SDS 171 glasov (8 mandatov); SDS okolica 14 glasov (1 mandat); Združena lista (SKS, socialisti, radikali itd.) 190 glasov (9 mandatov); SLS 134 glasov (7 mandatov). **Glasovi SDS so se napram oblastnim volitvam pomnožili od 183 na 185, dočim je SLS nazadovala od 226 na 134 glasov (za 92).** Omeniti pa je treba, da sta pri oblastnih volitvah všteti dve občini, ki sedaj nista volili, zato se dejansko razmerje glasov le za občino Kamnik napram zadnjim oblastnim volitvam ne da ugotoviti.

V **D o m ž a l a h** vsa ljuta in brezobzirna borba klerikalcev ni preprečila poraza SLS. Rezultati so naslednji: Združena gospodarska in delavska lista 133 glasov (6 mandatov); Napredna gospodarska lista 75 glasov (4 mandati); SLS 144 glasov (7 mandatov). **Naprednjaki (prva in druga lista) so od oblastnih volitev napredovali od 116 na 208 glasov, dočim je SLS katastrofalno padla od 273 na 144 glasov.** Domžale bodo torej tudi za naprej odločno napredne.

V **Ž e l e z n i k i h** je bil izvoljen nov občinski odbor brez volilne borbe, ker se je dosegel med volilci sporazum za eno samo listo. Izvoljenih je 5 samostojnih demokratov in 4 klerikalci.

Lep napredek glasov SDS in ostalih naprednjakov pri teh občinskih volitvah je najboljšje znamenje, da bo SDS dobro odrezala tudi pri volitvah v Narodno skupščino. Ako bomo vsi naprednjaki pri skupščinskih volitvah nastopili složno, se bo občutno zmajala klerikalna barka. Klerikalno časopisje kar besni od jeze zaradi tako katastrofalnega padca glasov SLS in hoče s starimi metodami skrivjanja in preobračanja dejanskega stanja zaviti pred ostalo javnostjo poraz. Ne pomaga ne zmerjanje, ne besnenje, številke jasno govore o propadanju klerikalizma, ki brez vsakih načel in brez dosledne politike

z demagoškimi gesli in z varanjem preproste nepoučenega človeka vzdržuje večino v Sloveniji.

Le rezultat občinskih volitev v Celju je razveselil klerikalce, kajti v Celju je zmaga klerikalno-radikalno-nemška zveza s 790 glasovi (20 mandatov) nad SDS, ki je dobila 406 glasov (10 mandatov). Nadalje so še dobili bernotovci 22 glasov (brez mandata) in socialisti 96 glasov (3 mandata). Zvezarji so si mandate porazdelili, tako da dobe radikali 9, SLS 6 in Nemci 5 mandatov. Na izid teh volitev je klerikalno časopisje silno ponosno, namestu da bi molčalo, kajti v sramoto Slovenije je SLS v Celju zopet dvignila iz pozabljenja nekdanje nemške odpadnike, ki sedaj obenem s SLS, to je ono stranko, ki neprestano poudarja svoje slovenstvo, zadovoljno dvigajo glave in smatrajo zmago te zveze za zmago nemštva in nemškutarstva v Celju. Značilno je tudi, da so se celjski radikali vezali s tamošnjim nemštvom in klerikalstvom. Do zmage sta zvezarjem pripomogla največ pravcati teror in podkupovanje. Zato je taka zmaga žalostna zmaga brez trajne vrednosti, kar bodo gotovo pokazale že volitve v Narodno skupščino.

Politični pregled

Vse politično življenje se giblje sedaj samo okrog volitev v Narodno skupščino, ki se bodo vršile 11. septembra. Kakor je podoba, bodo te volitve

obračunale predvsem z radikali.

Radikalna stranka je razcepljena v tri struje, pašičevce, vukičevce in centrumaše, ki se med sabo bijejo na življenje in smrt. Najmočnejši so pašičevci, ki imajo odločilno besedo v glavnem odboru radikalne stranke. Radikali bodo, kakor vse kaže, postavljali trojne vrste radikalnih list. Te dni se je začela seja glavnega odbora, od katere odločitve je odvisna bodočnost radikalne stranke.

Spori pa vladajo tudi

med Davidovičevimi demokrati.

Vendar tu ni pričakovati večjega medsebojnega razdora, ker se davidovičevci preveč

dobro zavedajo, da se jim spricho razsula radikalov obetajo lepi volilni uspehi.

Pričakovali smo, da se bodo te volitve enkrat res vršile svobodno brez pritiska državnih oblastev. Kakor pa poročajo, se tudi ta volilna vlada Vukičevičevih radikalov in Davidovičevih demokratov

poslužuje svoje vladne moči

in skuša z vsemi sredstvi uplivati na volilce. Takega pritiska pa menda vendarle ne bo, kakršnega so izvajale svoječasno radikalne volilne vlade.

Poleg radikalov se volitev prav nič ne vesele tudi

radičevci in klerikalci.

Zlasti naši klerikalci se jih boje. Da bi ublažili utis poraza svoje politike v vladi, so že sedaj začeli grmeti po časopisju proti svojim nasprotnikom, misleči, da bo mazanje drugih zakrilo njihovo črno barvo. Poraz SLS pri nedeljskih občinskih volitvah v ljubljanski oblasti že napoveduje usodo klerikalizmu. Starodavna barka SLS se nesigurno maje, ljudje jo zapuščajo, ko vidijo, da jih je le obljuba, a izpolniti ne znajo ničesar. Enkrat mora naš narod spregledati,

da je SLS stranka brez načel

in da živi največ le zaradi zlorabljanja cerkve in vere, kar ji pač uspe, ker je slovensko ljudstvo po pretežni večini še zelo lahkoverno in premalo poučeno, da bi znalo razlikovati vero od politike.

V našem

sporu z Albanijo

ni posebnih novih dogodkov. Med Italijo, Francijo in Anglijo se je dosegel sporazum glede rešitve tega spora. Sklenilo se je predlagati Albaniji, naj izpusti aretirane dragomana (tolmača) Gjuraškovića, dočim naj bi naša vlada ublažila ton svoje note. Upati je, da se bo mirna rešitev spora kmalu dosegla.

Spor med Rusijo in Poljsko

zaradi umora ruskega poslanika v Varšavi se bo tudi v kratkem ugodno rešil. Saj pri tej zadevi Poljska tako ni udeležena, ker je bil morilec ruski monarhist. Rusija je že imenovala novega poslanika v Varšavi.

DOPISI

PRESEKJE PRI LJUBLJANI. (Smrtna kosa.) Dne 8. t. m. smo v obilnem številu spremlili k večnemu pokoju iz splošne bolnice v Ljubljani k Sv. Križu vrlega naprednega moža, gosp. Frana Roglja iz Dolnje Brezovice. Dolg sprevod je pričal, kako je bil pokojnik priljubljen in poznan doma ter daleč naokrog. Ta mož je bil, dasiravno preprost kmet, zelo naobražen. Doma je imel lepo in dobro založeno lastno knjižnico leposlovnih in gospodarskih vsebin. Bil je naročnik več naprednih listov in rad si je izposojal knjige tudi iz drugih knjižnic. Pred nekaj dnevi se je ponesrečil pri vožnji drv. Oje voza ga je sunilo v trebuh in tako poškodovano, da so ga po odredbi zdravnika morali odnesti v bolnico, kjer je po težki operaciji podlegel poškodbam, star 68 let. Bil je ves naš mož in zapušča v naprednem duhu vzgojeno družino. Blag spomin vrlemu naprednemu kmetu, iskreno sožalje cenjeni družini!

VRHNIKA. V soboto 25. t. m. so vabljeni vsi člani in somišljeniki SDS k važnemu sestanku glede občinskih volitev in sestave kandidatske liste. Sestanek bo ob osmih zvečer v «Mantovi». Dolžnost vsakega naprednjaka je, da se udeleži tega sestanka. Agitirajte za veliko udeležbo!

ZIBERŠČE. Naša vas se je pri zadnjih občinskih volitvah prav dobro držala. Naša nepolitična gospodarska lista je dobila 59 glasov in tri odbornike. Do četrtega nam je manjkal samo en glas. Bil je to naš prvi vsaj malce organiziran nastop v javnem življenju. Obžalovati pa je, da je nekaterim zaslepljencem več za strankarsko zagrizenost kakor za gospodarske koristi. — V nedeljo 26. t. m. homo priredili pri Dergalu veliko narodno veselico v korist sklada za novo šolsko poslopje. Pričakujemo obilne udeležbe in preplačil.

OSELICA NAD ŠKOFJO LOKO. V «Domoljubu» zagovarja neki dopisnik gg. poslanca Brodarja in Uršiča proti «Domovini», ki je po pravičnici pisala, da nista nič napravila za naš kraj. Dopisnika prosimo, da nam pojasni, kaj sta storila v javnosti. Znanega ni nič, pač pa se že obljubljuje, da se bo cesta proti Savodnju še bolj zanemarila. Upamo pa, da bo zastopnik naše ob-

Ivan Albrecht:

Skrivnost sv. Barbare

(Dalje.)

VII.

Prve dni velikega tedna so ljudje še opravljali pomladna poljska dela, vozili gnoj in orali za jaro žito. Jošt se je podvzval in delal za tri. Celo odgovarjati mu je morala Krasinka, tako se je pelušil. Ko se je v torek opoldne z vilami na rami vračal z njive, sta ga došla Mejač in Neža, pa še nekaj družinčadi je šlo za njima.

«Pa si uren, uren, Jošt,» ga je ogovoril Mejač.

«Je treba. Saj so že prazniki tukaj,» je menil fant.

Neža je hitela:

«Oh, ali še nič ne veste, zakaj je tako priden? Hiteti mora, da se mladi precej prve dni, ko pride k hiši, ne bo treba preveč pretezati.»

«Prav ima,» je menil stari kmet, a potem:

«Saj bi bilo res najbolj prav zate, da bi se oženil.»

Mesto Jošta je odvrnila Neža:

«Saj se že ženi.»

Mejač je pogledal Nežo, potem Jošta. Zarek upanja se je zaiskril v njegovih očeh.

«Jaz zmirom pravim, da domačija brez čvrste gospodinje —»

«On bo dobil čvrsto,» ga je presekala Neža, «saj je stara šele dobrih sedemnajst let!»

Mejač je obstal z odprtimi usti. Pogledaval je zdaj hčer, zdaj Jošta, kakor da hoče na vsak način od tega ali onega čuti, da je Nežina pripomba samo aprilski šala.

Jošt, ki mu je bilo izprva to govorjenje mučno, se je zdajci premagal. S porednim smehom se je okrenil k Mejaču:

«Veste, oče, jaz sem čisto vaših misli, pa sem dejal: Tako vzamem, ki bo mlada, zdrava in čvrsta in mi ne bo nikoli mogla očitati, kaj in koliko je prinesla k hiši. Na cvetno nedeljo smo se domenili.»

Mejač je zijal, Jošt pa je bolj in bolj razigrano nadaljeval:

«Saj jo gotovo poznate, Repinkino Agato, ali ne?»

«Kaj?» se je izvilo Mejaču. Verjetnejša bi se bi mu bila zdela smrt nego taka novica. «Agato?» je zategnil «I, kaj pa mati pravijo?»

«Veseli so je,» se je zasmejal Jošt, «veseli tako, da so se kar pomladili.»

To je bilo Mejaču le preveč. Kolikor mogoče brezbrizno, a vendar s silno pikrim prizvokom je dejal:

«Seveda, kdo ima z beračijo veselje, temu je kakor nalašč.»

Neža je pomagala:

«Že morajo biti tudi taki ljudje na svetu, sicer ne bi bilo beračev.»

Takoj za njo se je spet oglasil Mejač:

Mesto dote boš priženil res dolgove, ali zate to ne bo nič hudega, ker imate dosti —»

Ko je Jošt videl razpenjeno jezo, ki je sikala iz vsake besede, se je še povečala njegova dobra volja.

«Kaj hočemo, saj se je še Bog bratil z berači, ko je prišel svet odrešiti!»

To je izrekel tako preprosto in obenem s tako porogljivostjo v naglasu, da se je v gromkem zboru jela krohotali vsa družina, ki je bila medtem prišla za trojico. In z močnim glasom, tako da je premagal smeh, je dejal Jošt:

«Veš kaj, Neža, pojdi in stori tudi ti tako. Usmili se Kozme, pa bova še midva nekoliko v svaštvo.»

Neža je zardela prav do ključnice, tako jo je raztogotilo Joštovo roganje. Zraven se je prestrašila, če ni morda Krasinov izvedel, kdo je dal pohabljenca deset goldinarjev. Povesila je oči in se do bolečin mučila, kaj naj odvrne Joštu, da bi se odškodovala, toda zaman. Samo smeh družinčadi jo je skelel prav v dno srca.

Tudi Mejač ni mogel najti prave besede. Zato je komaj čakal, da so prišli na vas in se razstali.

«Pa srečno, no,» je dejal Mejač.

«Zbogom, Neža,» je odvrnil Jošt. Neža je pokimala in molčala. Zdelo se ji je, da mora umreti spricho tolikšnega ponižanja. Ko je prišla v svojo izbico, se je vrgla na posteljo in se jela krčevito tresti. Niti jokati ni mogla, tako jo je palil užaljeni ponos.

Medtem je Jošt doma pripovedoval materi o razgovoru z Mejačem.

«Prav si naredil,» je pritrdila Krasinka. «Saj s takimi samogoltnimi ljudmi ne bi bilo mogoče živeti. To so ti za denarjem ko jastreb za mrhovino.»

Po kosilu mu je svetovala:

čine v cestnem odboru izpolnil svojo dolžnost in se bo cesta izboljševala. Da je g. dr. Žerjav izposloval državno podporo, to ni nikaka hvala, pač pa je dejstvo, da so no povodnji prizadeti občani, ki so utrpeli večjo škodo, za mostove dobili nad 40.000 Din, česar je bila tudi vas Podgora deležna, dočim letos ni niti pare državne podpore, čeprav so bili trije ministri SLS v vladi. Dalje vpraša «Domoljub», zakaj «Domovina» ni poročala, da se vodja liberalne garde nahaja v preiskavi zaradi členov 14. in 15. zakona o volilnih imenikih. V tem oziru velja za Vas izrek iz sv. evangelija: pezdil v očesu svojega brata vidiš, bruna v lastnem očesu pa ne. Zakaj je pa «Domoljub» zamolčal, da so bili nekateri klerikalni vodilnejši možje celo kaznovani zaradi prestopka, ki ne dela baš časti. Krošnjarski koš naj le pokaže vsa agitacijska sredstva, ki jih je uporabljal, in naj jih nese v staro šaro, ker sedaj se mu niso obnesla, a v prihodnje se mu bodo še manj. Z demokrati ne bo imel uspeha, ker mu ne nasedajo. Sedaj so razpisane volitve v Narodno skupščino in naše kraje bodo zopet obiskovali razni poslanci SLS ter nam obljubovali dobrote. Obljube bomo dobili mi, dobrote pa bodo sami spravili v obliki visokih dnevnic.

VAČE. V nedeljo po prvi maši se je vršil na Vačah shod SLS, na katerem je razlagal svoje nazore litijski župan g. Lebinger. Pri njegovem delu mu je asistiral sreski poglavar g. Podboj, ki je celo pustil poklicati orožnike, ne da bi imel za to povod. Orožnikom je celo naročil aretacijo posameznikov, vendar je ti po lastni uvidevnosti niso izvršili, ker se ves nastop opozicije ni mogel smatrati za več kakor stvarno besedno kritiko izvajanj klerikalnega agitatorja. Človek bi pričakoval od visoke uradne osebnosti vsaj toliko objektivnosti kakor od podrejenega orožnika. Mogoče so se pa vremena sedaj pri klerikalni državitvornosti in avtonomističnem navdušenju tako zjasnila, da mislijo v Sloveniji uvesti prakso radikalne stranke iz Južne Srbije. Tudi z vso uradno in drugo pomočjo se jim ne bo posrečilo spraviti naprednih Vač pod komando ljudi, ki niso še nikoli plačali beliča v občinsko blagajno. — Pri občinskih volitvah imamo letos kar štiri skrinjice. Tretja je napredna gospodarska lista, čije člani so tekom treh let uravnavali občinsko gospodarstvo. Ni namen dopisa polemizirati z

vloženimi listami, ker vsakdo, ki je tekom funkcijske dobe zasledoval objektivno delo teh mož, mora priznati, da so vodili občinsko gospodarstvo kar najbolj in z znatnimi uspehi. O tem samo konkretne navedbe: nova občinska tehtnica, ureditev občinskih cest in potov, popravila mostov itd. Gotovo je seveda, da ni mogoče v treh letih popraviti vseh napak in plačati vseh bremen, ki so se občini naložila pred 30 leti po takratnem klerikalnem odboru s tem, da se ni vodila nikaka evidenca o domovinski pripadnosti poedincev. Za vsakega pametnega gospodarja kljub štrim listam ni mnogo pomislekov, kam bo vrgel kroglico. Kdor hoče občini in sebi dobro, bo glasoval za tretjo listo in vrgel kroglico v tretjo skrinjico.

ŠMIEHEL PRI NOVEM MESTU. Dne 5. in 6. t. m. je bila pri nas dobro obiskana šolska razstava deških ročnih del v osnovni deški šoli. Vsa čast in hvala tukajšnjemu učiteljstvu! Nad tisoč oseb si je razstavo ogledalo in se vpraševalo: «Ali je mogoče, da otroci delajo take stvari?» Večina izdelkov, ki so bili kmetijske vrste, so bili razprodani v veliko veselje učencev. — Stavbno gibanje imamo tudi v Šmiehelu prilično živahno. Na novo sta postavila hiši gg. Metlika in Plevnik, železničarja, prenovila in prezidala pa sta gg. Kalčič in Mišjak, prvi gostilničar, drugi trgovec s perilom. — Na Driki dobimo novo sejmišče. — V četrtek 16. t. m. je imela «Soča» svoj letni izlet na Hribu pri Mrvarju. Razvila se je lepa domača zabava z godbo in petjem. Prijatelji in znanci pa so si pripovedovali dogodke tam od bistro Soče, ki vzdihuje pod tujim jarmom. Prišel pa bo čas, ko bo tudi njej zasijala svoboda! — Procesija Rešnjega Telesa je bila letos kaj slabo obiskana. Edino tukajšnji samostan je povzdignil slovesnost in pa kmetijska šola. — Tudi v naši občini se je začelo gojiti hmeljarstvo. Rastlina se lepo razvija.

PODZEMELJ. Tolike agitacije in truda še za nobene volitve ni posvetila SLS naši mirni občini kakor baš za sedanje občinske volitve, ki bodo v nedeljo 26. t. m. Duhovi nemirnih klerikalcev so se razburkali in pri njih samih povzročili prav opasno volilno mrzlico. V boj in agitacijo so nam poslali poslanca g. Nemaniča, a poslanec g. Jare, ki se je po dolgih letih zopet pokazal pri nas, je napovedal zadnjo nedeljo kar tri shode, ki so se vsi klaverno začeli in še klaverneje končali. Shod na Dobravcah moramo pač omeniti. Tam so bili

navzoči le g. Jare ter dva moža iz Podzemlja; navzoči ni bil niti hišni gospodar, kjer je bil shod napovedan. Končala se je vsa stvar s krasno manifestacijo za našo gospodarsko listo. Dobravci, čast Vam in Vaši zavednosti! Nasprotniki se v svoji agitaciji poslužujejo sredstev, ki jih ne moremo molče spraviti v žep. «Domoljub» od zadnjega tedna je namreč napisal nekaj prav brihtnih. Dopisnik, ki je doma iz našega kraja, oznanja po svetu med drugim, da se prirejajo po vaseh koncerti, na katerih se je in pije na račun občine. Ker je prosvetno društvo «Bela Krajina» ono društvo, ki je najbrže mišljeno, pozivamo dopisnika, da javi one «trezne» možje, ki so podali objavljeno trditve, da se pomenimo z njimi sodnim potom. V primeru, da nam tega v prihodnji «Domoljubovi» številki ne priobčite, bomo s pomočjo odvetnika izvedeli za ime dopisnika. Torej celo prosvetno društvo naj se potegne v nečedno volilno borbo? Roke proč! Prosvetno društvo «Bela Krajina» je in bo strogo nepolitično. Smatramo za nepotrebno pobijati «Domoljubove» trditve. Nihče nam ne more očitati nikake nepoštenosti. Vsi Podzemeljci vemo, da še ni zraslo drevo, iz katerega bo narejen županski stolček az kakega pristaša SLS. Zato bomo volili vsi gospodarsko listo (**prvo skrinjico**). Vsi naprednjaki na volišče za napredek in procvit občine.

BOČNA PRI GORNJEM GRADU. V nedeljo 19. t. m. se je vršil pri nas shod SDS, na katerem je podal narodni poslanec g. dr. Ljudevit Pivko izčrpno poročilo o zunanem in notranjem političnem položaju. Shod je bil izredno dobro obiskan in so zborovalci z navdušenjem sledili izvajanjem g. narodnega poslanca, ki je s svojo živo in modro besedo takoj priklenil srca vseh nase. Prav iz srca si ga želimo še večkrat v naš krog. — Ob tej priliki naj ponovno omenimo našega g. župnika, ki zelo nerad ustreza željam faranov. Glede na birmo v sosednjem kraju je prestavil praznik sv. Petra, ki je naš farni patron, za tri dni, in to proti volji vsega ljudstva. Čas je že, da g. župnik uvaža želje faranov. Naj se g. župnik spomni tudi na to, da je prižnica zaradi tega v cerkvi, da se z nje čuje beseda božja, ne pa napadi na časopise in ljudi, ki so že mrtvi. Naj g. župnik to razume, ker je on zavoljo nas, ne pa mi zaradi njega. — **B o č a n i.**

«Zdaj bi pa lahko stopil malo k Repinovicim. Boš videl, kakšno novico izveš.»

Tega si fant ni dal reči dvakrat. Kakor bi trenil, se je preoblekel in hitel k nevesti.

VIII.

Ko je Agata zagledala prihajati Krasinovega, mu je stopila do praga nasproti.

«Komaj sem čakala, kdaj prideš,» je veselo dahnila, ko je obstal pred njo. Potem s skrbjo:

«Mati so bili dopoldne zelo slabi. Sem že hotela priti klicat k vam.»

Joštu se je zasmilila.

«Ali jim je že kaj odleglo?»

«Zdaj spet,» je šepnila mladenka in odvedla ženina v malo čumnato. Vrata v bolnišnico sobo je pustila priprta, da bi bolj gotovo slišala njeno morebitno klicanje.

Jošt je sedel k oknu, ki je bilo čisto zastirto z rožmarinom in roženkravtom. Ko mu je Agata hotela sestiti nasproti, si jo je posadil v naročje. Govorila stá odslej ves čas šepetaje.

«Ne veš, kaj se je nama z materjo zgodilo,» je pripovedovala Agata. «Kozma, tisti revež, je bil dvakrat tukaj. Prvič je prinesel desetak in ga ponujal materi, češ, da naj plačajo dolg pri Mejaču. Ker mati niso hoteli vzeti denarja, je odšel. Davi je potem spet prišel in prav po domače povedano norel. Pravil je o moji pokojni teti, svoji materi, da je prišla ponoči k njemu in mu naročila, naj gre k moji materi povedat, da jo čaka na onem svetu strašna pokora, ker noče ravnati po božji volji.»

«O ti salamenska pokveka,» se je razhudil Jošt, «kaj mu vse ne buši v glavo! Kaj pa mati?»

Agata je drhte pripovedovala:

«Nekaj časa so ga poslušali, saj veš, tako pač, kakor poslušáš norca. Vprašali so ga tudi, kaj in kako bi morali storiti, da bi bilo prav po božji volji, toda Kozma se je zadržal. «Kaj bom pravil, ko je že vse prekasno. Tam vas že čakajo z gorečimi vilami, da vas bodo.» In je začel plesati in divjati in skakati po sobi, da bi pokazal, kako bodo nasajali mater.»

«Zverina,» je siknil Jošt, «le čakaj, jaz mu že zrahljam tiste njegove prismojene kosti!»

«Tudi mene je tako pogrelo,» je priznala Agata, «da se nisem mogla premagati. Planila sem nadenj in ga zgrabila, tedaj pa je tako čudno zarjul, da me je do mozga pretreslo. Pokleknil je predme, me začel objemati okrog kolen in jokati na ves glas. Začel je poljubljati mojo obleko in čevlje, jaz pa sem ga z nogo sunila od sebe. Kar mrz me je stresel, ko se je zakotalil po sobi. In pomisli! Mesto da bi bil hitro odnesel pete, je hlipel pod mizo: Še, še, Agata! Oh, kako sem srečen! Daj, suni, udari še enkrat! Kaj porečeš na to?»

Jošt je zmajeval z glavo. Stotero misli mu je brnelo po glavi, a reči je mogel samo: «Kaj takega, kje bi si bil mislil!»

Agata je nadaljevala:

«Medtem sem opazila, da mati omedlevajo. Ne da bi se še kaj ozrla po nesrečni pokveki, hitim k materi in jih tolažim in pomagam, kakor vem in znam. Tedaj pridejo k

sreči tvoja mati k nam. Kakor iz neba poslani so prišli! Kozma se je izmuznil iz hiše, a s tvojo materjo se je nama posrečilo spraviti spet mater malo k sebi in jih nekoliko pomiriti. Samo škodovalo jim bo, si lahko misliš!»

«Ne misli na to,» jo je tolažil Jošt, ko je opazil, da je zapolzela solza iz njenih oči. «Vse bo še dobro. Kaj hočeš norcu?»

«Ne veš, kako so mati trepetali,» je z grozo zatrdila mladenka. «Bala sem se že, da bodo kar obstali.»

Joštu je bilo zdaj vse jasno: Pokveka je izgubil pamet. Agatina lepota mu jo je vzela. Zdaj besni, siromak... Ne da bi bil hotel, je začel ob misli na Kozma misliti tudi na Nežo. Kakor v slutnjah je spajal vedenje Mejačeve hčere s pokveko v nekšno vzročno zvezo, ki je sicer ni znal pojasniti, a je bil prepričan o njeni istinitosti. Kakor iz sanj je dejal:

«Veš, kaj mi je rekel Mejač?»

Agata se je začudila, čemu govori ženin naenkrat o Mejaču. Zato je bilo nekaj tujega v njenih očeh, ko je s pogledom zaprosila pojasnila.

«Da bom za doto priženil dolgove,» je brez pomisleka in tudi brez vsakršne zle slutnje odvrnil Jošt.

Agata je razširila oči in prebledela. Prva kaplja grenkobe je kanila v njeno čisto ljubezen. Kakor udarec je občutila Joštove besede in začela drhteti. Polagoma, ko cvet v vročini, je povešala glavo, se nazadnje čisto skrčila, zdrknila Joštu z naročja in krčevito zaihtela.

POLZELA. Na skrajno neokusen dopis v št. 23 «Slovenskega Gospodarja» si dovoljujem po dopisnikovem mnenju na imenu in ugledu prikrajšana odgovoriti naslednje: Dopis je predvsem brez vsakega smisla. Dopisnik se hoče tudi malo «pošaliti» in je zato pisal o zmajih, ki so baje živeli v nekdanjem velikem jezeru v teh krajih. No, te narodne pripovedke doslej še nismo čuli. V dotičnih votlinah zmajev pač ne bo več, pač pa mnogo golazni... Miroljubni prenašalki v «Slovenskem Gospodarju» na moj račun opisane anekdote gđ. Vrankarjevi, prodajalki pri gosp. Tiršku, pa svetujem, naj si ob drugi priliki natakne očala, da ne bo zopet zamenjala matere s hčerko. Kakor je podoba, je «Gospodarjevemu» dopisniku pozabila povedati, kar vemo iz verodostojnih virov, da je pri prodajanju sicer dobrotvornih diplom doživela podobne anekdote v marsikateri napredni hiši. Ako je pisec hotel s svojim dopisom škodovati naši hiši, naj ve, da je zgrešil svoj cilj, ker ga obsojajo celo ljudje iz vrst SLS. Pošteno zasluženi dinarji in jurji pa bodo kljub klerikalni zavidnosti brez tihotapljenja našli pot v napredne žepe. — **Terezija Repičeva.**

LOČE-ČADRAM. Sadjarska in vrtnarska podružnica za konjiški srez bo priredila v nedeljo 26. t. m. ob pol desetih dopoldne v Ločah (šola) in ob treh popoldne istega dne v Čadramu (šola) predavanje o pomenu sadja, o organizaciji sadjarjev in o pomenu in napravi sadjevca. Predavatelj je znani sadjarski strokovnjak g. Miloš Levstik iz Celja, zaradi česar pričakuje podružnica najlepše udeležbe.

SMARJE PRI JELŠAH. Krajevna organizacija SDS v Smarju pri Jelšah-okolica sklicuje svoj članski sestanek za nedeljo 3. julija t. l. ob treh popoldne v prostorih g. Martina Tonjka. Vabljeni so vsi člani, da se sestanka gotovo udeležijo in privedejo tudi prijatelje s seboj. Na sestanku bo poročal član oblasnega odbora.

ZIBIKA. Ljuba «Domovina», bolj redko pri naših poročila iz naše lepe zibiške fare, dasi imaš pri nas lepo število pristašev in naročnikov, ki te prav radi berejo. Imaš pa tudi nasprotnike, posebno eden od njih se hujuje nate na vse mogoče načine in celo obiskuje ljudi po hišah, kjer

ve, da se nahajaš ti, naša prijateljica. Kdor zate agitira, je njemu hujši kakor očiten grešnik. Res je, kar pravi pregovor: «Resnica v oči bode.» Zato te tako sovraži naš klerikalni svet, ker pišeš resnico. Le tako naprej, «Domovina», naše zaupanje bo tem večje. Všeč tudi nisi našemu dušnemu pastirju. Zibiška pridiga na binkoštno nedeljo se je končala: «Kdor ima slabe časopise pri hiši, služi hudiču.» «Domovina» pa ni slab časopis, čeprav silno vznemirja našega dušnega pastirja.

ŠT. JANŽ PRI ZIBIKI. Izlet šmarskega Sokola v Št. Janž 16. t. m. je bil zelo dobro obiskan. Nad 40 članov in članic je pohitelo kljub silni vročini na ta prijazen griček. Gledalcev se je nabralo izredno mnogo. Posetili so ta izlet tudi gostje iz Loke, Tinskega, Sv. Štefana itd. Pevci Sokoli so nam zapeli lepe pesmi, kar je priča, da je vodstvo petja v dobrih rokah. Le gostilničarja bi prosili, da se za enake prireditve bolje pripravi.

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. V nedeljo 12. t. m. dopoldne smo imeli ustanovitev Javne ljudske knjižnice pri Sv. Ani, katero je ustanovila Zveza kulturnih društev iz Maribora. Prišel je sam predsednik ZKD g. A. Skala iz Maribora, ki je v lepem govoru očrtal razvoj slovenske knjige, delovanje knjižnic med ljudstvom in delovanje Zveze kulturnih društev. Zveza je ustanovila že devet knjižnic v mariborski oblasti, odkar obstoji to velevažno narodno društvo. Izvolil se je odbor te knjižnice, ki bo pričela prihodnjo nedeljo že poslovati. Knjižnica bo odprta vsako nedeljo popoldne. To ustanovitev je zaključil popoldne Sokol iz Sv. Lenarta in Trojice s svojim pežizletom. S krasnim telovadnim nastopom dece, naraščaja, članic in članov, med njimi s svetovnim prvakom bratom Štukljem nam je pokazal, kaj premore smotreno delo ter kako se krepki mladina telesno in duševno. Celo najhujši nasprotniki Sokolov in naprednjakov so priznali, da je vendar to lepo, in kmalu bodo prišli tudi do tega, da bodo rekli, da je tako delo koristno in potrebno. Je pač tako, da besede same mičejo, a vzgledi vlečejo. Vse to se doseže le z mirnim poštenim delom, brez hujskanja in grdega hlinjenja. Naša pot je jasno začrtana za povzdigo omike in gospodarstva, zato imamo tudi sedaj

Javno ljudsko knjižnico, ki bo zatočišče vsakega, ki noče zaostati v temi nevednosti. — **ANOVČANI.**

SV. LENART PRI VELIKI NEDELJI. Na praznik sv. Petra in Pavla 29. t. m. se bo vršila v stari šoli izredna kinematografska predstava «V afriških džunglah in pustinjah». Film je posnet po povesti «Džungla» ter bo pojasnjen s poučnim predavanjem. Da si lahko vsakdo to znamenitost ogleda, bo prva predstava ob enajstih dopoldne, zadnja pa točno ob treh popoldne. Ne zamudite! Oglejte si vsi!

MALA NEDELJA PRI LJUTOMERU. Pripravljeni odbor za vzidanje spominske plošče pokojnemu šolskemu ravnatelju in znanemu narodnemu delavcu g. Simonu Cvahetju, ki je skozi več kakor 30 let v naši župniji in tudi v širšem krogu vzgajal mladino in odrasle, se je zaradi nedavne smrti pokojnikove vdove gospe Marije Cvahetejeve odločil, da spominsko slavnost za letos odgodi. Spominska plošča pa se bo odkrila na vsak način tekom prihodnjega leta. Stvar je zamišljena tako, da se bo pokojniku odkrila skromna, vendar pa dostojna spominska plošča. Prispevki, ki bi presegali vrednost plošče, se bodo uporabili v to, da se bo na dan odkritja obdarilo večje število najrevnejših otrok z obleko in obutvijo, kar bo najbolj v intencijah blagega pokojnika. Zato apeliramo ponovno na vse bivše učence g. Cvaheteja, pa tudi na vso ostalo javnost, ki ljubi šolo in mladino, da še tudi v naprej pošilja prispevke, četudi še tako skromne.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

RAVNANJE Z MLEKOM V POLETNI VROČINI.

V poletnem času se mleko rado kvari. Poletna vročina vpliva sama na sebi zelo neugodno na mleko, ker se pri taki toploti silno hitro razvijajo in razmnožujejo tako imenovane mlečno-kislinske glivice, ki so glavni vzrok, da se mleko prezgodaj skisa, da se namreč mlečni sladkor

Zdajci se je Jošt zavedel, da tega ne bi bil smel reči, vsaj ne zdaj in kar tako na slepo.

«Agata,» je šepetaje prosil, toda deklica je samo v solzah odkimavala in podrhtevala.

«Agata,» je zdajci poklicala Repinka. Jošt se je razveselil, mladenka pa se je sunkoma vzravnala, si naglo otrla solze in stopila v sobo k materi.

«Že spet jokaš,» je slišal vzdihniti Jošt Repinko.

«Kako ne bi,» je odvrnila hčerka.

V tem je stopil Krasinov za njo.

«Bog daj dobro, mati?»

Ko ga je Repinka spoznala, se je razveselila:

«To je dobro, da si prišel! Agata, povej mu no, kako je bilo dopoldne!»

«Že vem,» je mesto hčere odvrnil Jošt.

«Saj ni vredno besede, mati.»

«Nič ne vem,» je menila Repinka, «meni je tako čudno. Pravijo, da taki ljudje prihodnje reči vidijo. Čisto me je preplašil ta nesrečni Kozma.»

Zdaj je začel pripovedovati Jošt, kako in kaj misli o teh dogodkih. Omenil je tudi, da si Mejačeva Neža želi biti mlada Krasinka. Le to je previdno zamolčal, kako ga je bil opoldne zbedel Mejač.

«Bogve, ali mi je prej to rekel nalašč?» je premišljevala Agata.

Jošt jo je proseče pogledoval in s poudarkom zaključil:

«Naj govore in počno, kar hočejo! Jaz že vem, kaj delam, pa tudi vem, da delam prav, jeli, Agata?»

Mladenka ga je samo pogledala, kakor da boče razbrati tajno iz njegovih oči, trudni in nekam bolešni izraz pa po tej tolažbi še ni

mogel izginiti z njenega obraza.

Sledili so trenutki mučnega, boleznega molčanja. V zli slutnji je pogledovala Repinka zdaj Jošta, zdaj hčerko. Rada bi bila vprašala, kaj je z njima, da sta tako poparjena, pa se je bala kakršneoli neprijetne novice. Naposled se je zganila Agata:

«Ali naj vam kaj prinesem, mati?»

Repinka je tožila o žeji. Jošt je svetoval oranže. Ker jih nista imeli doma, je hotel sam stopiti v trgovino ponje, kar se odpro vrata in pride Kozma. Upehan, rumenobled in ves preplašen obstane, ko zagleda Jošta. Pobegnil bi, toda Joštove oči ga priklenejo, da se ne more ganiti z mesta.

«Ti!» se zabode Agata s pogledom vanj.

«Pusti ga, pusti,» miri mati.

«Kaj bi rad, poba?» stopi k njemu Jošt in mu mirno pokaže vrata. Kozma se obrne kakor na vrvi in odide v označeni smeri.

«Nič se ne bojta, jaz bom takoj nazaj,» meni nato Jošt in odide za pohablencem.

Mati in hči kakor pod bremenom ostaneta v sobi. Nekaj časa molčita obe, potem se s pritajenim glasom začne razodevati Agata:

«Oh, mati, kako me vse skrbi. Tako čudne sanje sem imela sinoči. Nekaj je hodilo za menoj povsod, kamor sem šla. Tako je bilo, kakor da ste vi, videla vas pa le nisem nikjer. Kaj je hotelo od mene, nič ne vem kaj, ali vendar nekaj takega, da nisem mogla... In vsa prepotena in izmučena sem se prebudila.»

«Nič ne misli na to, saj ni nič!»

«Zdaj vem, da bom res umrla. To je bil spomin,» je mislila mati.

Pod odejo je sklenila roke in brez besed, samo v srcu jela moliti za bližnjo zadnjo uro, da bi bila srečna. (Dalje pr.)

S o t e š č a n :

Graščakov morilec

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

«Hvala vam, milostiva!» Solze obupane Logarice so nenadoma dobile odsev veselja, čeprav se ni še nihče ganil, da bi izvedel dano naročilo.

«Oprostite ga na mojo besedo!» je ponovno velela Viktorija.

«Ne dovolim,» se je Valerij oblastno postavil pred mladenko. «Jaz sem, ki izrekam obsodbo nad morilcem mojega prijatelja.»

«Nimate pravice. Sodi naj ga kraljevo oblastvo, kadar bo dognalo njegovo krivdo.»

Tega se je brezsrčnež ustrašil. Vedel je, da nima pravice izreči smrtne obsodbe, ki je pridržana kralju za dokazane zločine. Samo upornike sme kaznovati, kadar mu odrečejo tlako ali desetino, nima pa oblasti nad življenjem svojih podložnikov.

«Sodil ga bo kralj,» je odnehal. «Sestavlil bom obtožnico, katero odpošljem na kraljevi dvor, zahtevajoč takojšnjo obravnavo. Do takrat pa ga bom zaprl v ječo, da mi ne uide.»

«Ječe na Zatičju so zaprte. Tukaj odločujem jaz, naslednica umrlega očeta.»

«Odprl mu jo bom jaz kot upravitelj...»

«Nimate tega oblastva!»

«Povedem ga na Zrebinje. Pri nas je dovolj prostora za jetnike.»

«Ni vam dovoljeno, zapirati mojih podložnikov.» Pogumno se je zasukala mladenka in namignila oskrbniku, naj oprostí obdol-

razkroji v mlečno kislino. Najbolj tožijo in tarnajo mestne gospodinje, da se jim mleko prehito zasiri in da trpe vsled tega veliko škodo. Tožijo pa tudi gospodinje po deželi, mlekarne in sirarne, da se mleko raznih dobaviteljev ne drži in da se prezgodaj zasiri.

Vzrok tem škodljivim pojavom tiči v tem, ker z mlekom slabo ravnamo, ker smo z mlekom in mlečno posodo premalo snažni in ker mleko ne ohlajamo tako kakor bi bilo potrebno. V poletnem času je treba mleko hladiti, kajti le s hlajenjem se da zadržavati razvoj mlečnokislinskih gljivic. Hladimo ga kakorkoli ali hladiti ga moramo. Takoj po molži ga je postavljati v plitvih latvicah v hladne prostore ali pa naravnost v vodo. Eno ali drugo! Po mlekarinah in na večjih posestvih imajo celo posebne hladilnike, s katerimi mleko nahitroma shlade. Čim bolj je mleko shlajeno, tem bolj se drži. Če ga nosimo ali vozimo v mesto, je prav, da pokrijemo mlečno posodo z mokrimi rutami, da se potoma ne segreje. Čez mokro ruto naj pride še suha, da se hlad bolj drži.

Razen hlajenja je treba seveda tudi snažnega ravnanja in zračnih hlevov in drugih mlečnih prostorov. Vmerna je treba skrbno oprati in do suhega obrisati. Treba je dalje čistih rok in čiste posode. Na vse to moram pri nas še zmeraj opozarjati, ker smo še zmeraj premalo snažni pri takem delu. Mleko je silno občutljiva tekočina, ki se hitro in rada navzame razne hlevske in druge nesnage in ki trpi zaradi tega posebno v poletnem času. Nesnažno ali premalo snažno mleko se najhitreje pokvari. Pred molžo naj se hlev prezrača. V soparnih in nizkih hlevih je na to posebno paziti. Razen tega je mleko čimprej spraviti iz hleva. Če imamo za mleko nabiralno posodo (pri večjem številu krav), jo je posatviti tik odprtih vrat ali pa zunaj, če so na senčni strani. Pazimo na vse to, da ostane mleko zdravo in dobro!

KAM Z MLEKOM, ČE NAM PREOSTAJA?

Po živinorejskih krajih imamo vasi, ki si zlasti v poletnem času ne vedo pomagati s tistim mlekom, ki jim preostaja od ene molže do druge. Mnogo mleka se na ta način razgubi in nam ne daje nobenih pravih koristi. Mleko se sicer po-

rabi, toda brez zadostnega haska. Posledica tega pa je, da se nihče ne briga, da bi krave več molzle in da bi se vsa reja bolj izplačala. Saj smo še s tem mlekom v zadregi in ne vemo, kako bi ga obračali. V takih razmerah se ne more nikdo ogrevati, da bi se uvedla boljša kravjareja in da bi nam krave več molzle in zato je tudi ves napredek v mlekarstvu otežkočen ali bolje rečeno — nemogoč.

V takih razmerah ni druge pomoči, kakor da gremo drug drugemu na roko. Česar ne zmore posameznik, to zmore vsa vas. Začnimo odvisno mleko zbirati in skupaj spravljati! Če ima vas 30 števil in če da vsaka hiša povprečno po 2 litra mleka na dan ga imamo 60 litrov na dan. S to količino se da pa že nekaj napraviti, pa naj že maslarimo ali pa sirimo, kar nam že boljše kaže. Iz takih malih početkov se sčasoma lahko razvije tudi kaj večjega po pregovoru: iz malega raste veliko. Treba je le začeti!

Za tako skupno ali združno vnovčevanje mleka je treba seveda pogojev, ki nam jih tudi manjka in ki jih moramo šele usvariti. Treba je človeka, ki se razume na izdelovanje masla in sira. Vsako leto bi se pri nas lahko prirejali mlekarski in sirarski tečaji, da bi vzgojili potrebno število takih pomočnikov, pa se naši poklicani krogi za to vse premalo brigajo. Imamo že sedaj sirarne in mlekarne, kjer bi se prav lepo in z uspehom prirejali taki tečaji za vzgojo potrebnih mlekarjev in sirarjev. Oddaljene vasi bi lahko poslale svoje domače moči v te tečaje, da se izvežbajo v najpotrebnejšem praktičnem delu. V tem pogledu se je pri nas v zadnjih letih veliko zamudilo, zato pa ni sedaj nobenega časa več izgubljati! S tečaji na dan, pa naj se prirejajo kjerkoli! Zadosti imamo pripravnih siraren za to! Vse drugo — potrebni prostori za mlekarne in sirarne po teh vaseh — se bo lahko preskrbelo, posebno za prvi pričetek. Seveda je treba pogojev tudi na naši strani. Za dober sir je treba dobrega, čistega in nepopačenega mleka in pravičnega ravnanja z mlekom, da se tudi v poletni vročini bolj drži. Na naši strani je treba vseskozi poštenega dela in zanesljivo dobrega mleka. Drugače je bolje da se sploh ne poprimemo skupnega mlekarstva.

O stanju živinoreje v laškem okraju

Malokje so podani za razvoj živinoreje tako ugodni pogoji kakor ravno v našem laškem okraju in sosednem okolišu Planine. V omenjenem okraju se zaradi težkega obdelovanja zemlje njivstvo po večini prav slabo izplača, pač se pa obnese travništvo, ker rase spričo ugodnih tal-skih in podnebnih razmer skoro samo prvovrstna sladka krma, in to brez posebnega kultiviranja zemlje. Poleg teh naravnih pogojev pospešuje razvoj živinoreje tudi dejstvo, da je živinoreja tukajšnjemu kmetškemu ljudstvu edini vir dohodkov. — Ker je torej ta panoga gospodarstva za tukajšnje večinoma siromašno ljudstvo odločilne važnosti, si je že pred vojno takrat nemški okrajni zastop nadel nalogo, da živinorejo s svoje strani čim bolj podpre. Storil je to morda bolj v propagandne svrhe kakor pa iz ljubezni do slovenskega kmeta; toda priznati je treba dejstvo, da se je takrat tukajšnja živinoreja povzpela do izredne višine.

Že leta 1894. se je tedanji okrajni zastop odločil za večji nakup plemenske živine na Gornjem Štajerskem, in ti nakupi so se izvrševali tudi skozi naslednja leta. Nakupovala se je izključno muredolska pasma, s katero smo dosegli krasne uspehe. Za dokaz naj služi živinska razstava leta 1912. v Laškem, kamor se je prignalo 360 glav plemenskih krav in telic ter 78 bikov plemenjakov, vse prvovrstne kakovosti in čiste pasme.

Zaradi žalostnih vojnih razmer je tudi naša krasno razvita živinoreja silno trpela. Potrebna je bila nujna pomoč, za kar je prišel v poštev kot prvi faktor zopet okrajni zastop. Priznati moram, da so vsi dosedanji gerenti kakor tudi sosvetniki podpirali akcijo za povzdigo živinoreje, a se zavoljo težkih poveljnih razmer ni moglo dosti storiti. Šele lansko leto se je na mojo inicijativo osnoval živinorejski odsek okrajnega zastopa Laško. Bil sem pooblaščen, da sestavim za njegovo delovanje pravila, in storil sem to rade volje. Izgotovljeni pravilnik je bil po predložitvi raznim strokovnjakom od okrajnega zastopa soglasno sprejet in tudi od vlade potrjen.

ženca verig. Tujim biričem pa je resno pokazala vrata.

«Odstranite se!» je dodal Valerij proti svoji volji. Hitro so mu odvzeli verige ter jih spravili v usnjate torbe, na kar so pričeli odhajati.

Na kolenih se je zahvalil oproščenec svoji rešiteljici, grozovito je bil izmučen od strahu in udarcev. Žena in Brbulja sta ga morali opirati ter sta pred odhodom grajski dobrotnici poljubili roko.

«Nebo vas bo nagradilo,» je prorokovala vedeževalka. «Veliko plačilo vam je pripravljeno za to dobroto.»

«Storila sem svojo dolžnost,» je Viktorija odklonila zahvalo. «Moje plačilo je zavest, da rešujem tam, kjer drugi pogublajo...»

«Tudi na vas preži nevarnost, milostiva. Bodite uverjeni, da vas bo branilo čudežno varstvo. Kadar se bo to zgodilo, tedaj se spomnite na Brbuljo, staro vedeževalko.»

Grajsko dvorišče se je mahoma izpraznilo. Odšli so beriči, Logar in njegova žena s prerokinjo Brbuljo, tudi hlapci in tlačani so se odpravili na delo. Ostal pa je Valerij, čakaje, da se bo z mladenko na samem temeljito dogovoril. Oskrbnik se je umaknil za ogel graščine, vsak hip je bil pripravljen, da bo udaril.

Nekaj časa ni bilo čuti besedice. Žrebinjec je hodil nemirno po dvorišču, strupenost in hudobija je bila izražena v njegovem pogledu. Končno je obstal pred mladenko, pripravljeno, da vztraja do konca na prejšnjem stališču. Nič ji ni senčila obraza nekdanja bojzljivost, vsa je žarela v odločnosti in pogumu.

«Zagovornica morilcev!» je siknil po kratkem premagovanju. «Koliko prizadevanja me

je stalo, da sem ga izsledil: ponoči sem se plazil po trnju okrog njegove koče, lovil sem besede in pazil na korake. Zdaj pa je uničen sad mojega truda. Izpustili ste morilca svojega očeta!»

«Njegova krivda ni dokazana,» ga je mirno zavrnila.

«Tu je dokaz,» ji je znova pomolel denarnico. «Pri Logarju smo jo našli v steni na skritem kraju. Ali ne vpije to dovolj glasno zoper njega?»

«Denarnico mu je lahko podtaknila zlobna roka...»

«Ni mogoče. Moj razum se protivi vaši trditvi.»

«Nimate povoda zanikavati. Najdena denarnica je le mrtev dokaz, živa priča pa je Sultan, ki po svojem živalskem nagonu pozna morilca svojega gospodarja.»

Pes je slišal svoje ime in poznal glas, ki ga je poklical. Planil je iz hlevca, zaspano se je potegnil in zamahnil s kodrastim repom. Viktorija mu je položila levico na mehko glavo, desnico pa je iztegnila proti Valeriju in je izrekla slovesno: «Obdolžujem vas pred živim Bogom, Vi ste morilec mojega očeta!»

Vsa kri je šinila v glavo ponosnemu Žrebinjcu pri tej obtožbi. Globoko v grlu mu je obtičal zagovor, bruhnilo pa je iz njega nekaj ogabnih psovok in kletvin. Pričel je razgrajati in besneti.

«Prekličite, kar ste izrekli!» je divjal kot obseden. «Sicer se bom pritožil pri kralju in takrat ne bom več poznal odpuščanja.»

«Sama pojdem do kralja ter mu bom povedala svoje mnenje...»

«Pazite, da vas ne vržejo v ječo, zakaj grešili ste zoper postavu.»

«Kralja hočem seznaniti tudi z neverjetno oporoko mojega očeta, z Vašim vmešavanjem v moja opravila, s čudnim vedenjem Sultana proti Vam kakor tudi s tem, da ga je poskusil nekdo zastupati.»

«Prazne čenče, gospodična! Kralj naj bi vse to poslušal?»

«Pri njem je pravica in poštenost.»

«Na dvoru bo veljala moja beseda. Javil bom, da ste izpustili morilca, in bom zahteval smrtno kazen.»

«Opravila sva, gospod Valerij,» Brez običajnega slovesa mu je obrnila hrbet, snela je Sultanu verigo ter ga je odvedla s seboj v graščino.

Ošabni Žrebinjec je bil trenutno ves omamljen od pridržanega srda, kakor v kotlu je vrelo v njegovih prsih in pokalo po udih in kosteh. Šele ko se je nekoliko pomiril, se je zavedel usodnega položaja. Vzpel se je na konja ter ga je izpodbodel, da čimprej izgine in zabriše neprijetne spomine. Jezdil je čez drn in strn v nasprotno smer od Žrebinja. Kakor nadležni komarji so ga obletavale nemirne misli, begale so ga, pikale in grizle — njega, ki ne dovoli in ne prenese zbadanja in očitkov. V njegovem ponosu je vrelo maščevanje, zaradi razburjenosti pa ni mogel priti do primerne sklepa, kako bi se uveljavil. Neka vražja sila ga je gnala proč od svojega bivališča do smotra s tajnimi načrti.

«Kam pa dirjaš?» se je vprašal v gozdni samoti.

«Naprej,» si je odgovoril. «Viktorija pojde do kralja, preprečiti moram njeno potovanje.»

Krenil je s planjave v ozko dolino, ki so jo imenovali «Divja grapa». Daleč za njim so ostale vasice s svojimi prebivalci, rodovitna

Na razpolago smo dobili sčasoma tudi denarna sredstva. Na moj in g. Babiča predlog je odobril okrajni zastop znatno subvencijo v kmetijske svrhe, in sicer 150.000 Din v proračunskem letu 1925. in 250.000 Din v proračunskem letu 1926.

Živinorejskemu odseku, katerega predsednik sem bil jaz, je bilo torej omogočeno delovanje tudi z materijalne strani. Kot prvo nalogo smo si naredili osvežiti tukajšnje več ali manj degenerirano pasmo z nakupom čiste muredolske pasme. Stopil sem v stike z različnimi živinorejci in živinorejskimi zadrugami na Gornjem Štajerskem in dobil sem povoljna poročila bodisi o stanju tamošnje živinoreje kakor tudi o nakupovalnih pogojih.

V seji živinorejskega odseka 17. marca t. l. je bilo določeno, da se nakup plemenske živine na Gornjem Štajerskem nemudoma izvrši. Imenovana je bila tudi nakupovalna komisija, za katero sta bila poleg mene določena tudi gg. dr. Jerina in Babič. Toda preden je prišlo do izvedbe tega sklepa, je bil tedanji okrajni zastop razpuščen.

Novi gerent g. M. Hrastnik me je iz zgolj strankarskih razlogov razrešil dolžnosti predsednika živinorejskega odseka in obenem spremenil pravec odsekovega delovanja. Iz popolnoma nerazumljivih in neupravičenih nagibov se je opustil nakup plemenske živine na Gornjem Štajerskem in se je določilo, da se nabavi živina na Planini. Kot bližnjemu sosedu Planine so mi tamošnje živinorejske razmere dobro poznane. Svaril sem osebno g. dr. Jerino, da se nakup na Planini opusti, ker vlada tudi tam pomanjkanje dobre plemenske živine, toda nakup se je izvršil kljub temu, in sicer popolnoma nestrokovnjaško, kajti nakupovalo se je vse povprek ne glede na kakovost in mlečnost ali pasmo. Izdale so se ogromne vsote denarja, kar je pa koristilo po večini le raznim prekupčevalcem, ki so ponujali svoje blago že na raznih sejmih in so ga lahko pri tej priliki vnovčili za 15 do 20 odstotkov dražje. Nikake koristi pa niso imeli od tega pravi živinorejci, ki so dobili v svoje hleve živino povprečno slabe kakovosti in to pod obvezo, da rede isto najmanj pet let.

Cilj te akcije, da se povzdigne stanje tukajšnje živinoreje, je bil popolnoma zgrešen in našemu

kmetijstvu je bila prizadejana ogromna materijalna in moralna škoda.

Pri vsem tem početju nastane vprašanje, ali se sedanji gerent g. M. Hrastnik sploh zaveda težavne odgovornosti svojega mesta. S svojim lahkomišelnim in nestrokovnjaškim ravnanjem se je osmešil ter popolnoma onemogočil, zato bi bilo želeli, da bi odstopil od svojega častnega mesta ter prepustil isto vrednejšemu nasledniku, ki naj bo, če že mora biti isti iz klerikalnih vrst, na pr. g. Babič iz Dola, ki si je pridobil za povzdigo živinoreje že precej zaslug in bi to funkcijo gotovo mnogo sposobneje in vestneje obavljal.

Apeliram tako na zavedne živinorejce kakor tudi na merodajna oblastva, da se zanimajo za početje tukajšnjega živinorejskega odseka, kajti škoda, ki je nastala zaradi njegovega lahkomišelnega ravnanja, je ogromna.

Alojzij Šmid.

Živinorejski tečaji v radovljiškem okraju

Poleg podrobnega dela za povzdigo živinoreje z odbiro plemenjakov ter stalno preskrbo plemenskih postaj z dobrimi plemenjaki vseh vrst domače živine smatra Okrajni živinorejski odbor za sodni okraj Kranjska gora (načelnik A. Kavalari), da je v tem oziru nujno potreben tudi temeljit, sistematičen živinorejski pouk. Kratka, eno- do dvournna predavanja prikazujejo vobče malo uspeha. Iz tega razloga je priredil letos omenjeni odbor s pomočjo sredstev iz okrajne blagajne štiri živinorejske tečaje, ki so se vršili: na Dovjem (stalnih udeležencev povprečno 50), na Koroški Beli (40), v Ratečah-Planici (55), v Podkorenu (60). Skupno vseh udeležencev 205. Na vsakem tečaju se je predavalo skupaj povprečno po osem ur. Na tečajih je predaval kmetijski referent g. Sušič, a pri tečajih na Dovjem, v Ratečah in Pokorenu je sodeloval s specialnim predavanjem o mlekarstvu tudi agronom g. Rožet iz Ljubljane.

Na tečajih se je temeljito razpravljalo o vseh najbolj perečih vprašanih planinske živinoreje in mlekarstva ter so se podajala razna praktična, preizkušena navodila za odpravo vseh obstoječih

glavnih nedostatkov in napak, ki skrajno ovirajo napredek domače živinoreje in ki onemogočajo dobička nosen razmah vnovčevanja (prodaje) živine ter mlečnih izdelkov. Če odstranijo kmetje le četrtino raznih nedostatkov in napak, se mora njihovo gospodarstvo kmalu znatno zboljšati.

Konec vsakega važnejšega poglavja se je otvoril predmeten razgovor, v katerem so se pretresale posamezne podrobnosti. Razgovorov so se vneto udeleževali številni gospodarji in gospodinje, katere slednje so bile na tečajih dobro zastopane. Marsikateri udeleženec je v razgovorih sprožil važno gospodarsko vprašanje, ki se je nato strokovno vsestransko obdelalo, pojasnilo in so se podali zadevni praktični nasveti, oziroma navodila.

Zanimanje udeležencev je bilo vseskozi resno. Kmetovalci pričenjajo uvidevati in čutiti, da so tik pred durmi zelo hudi časi, v katerih se bodo vzdržali le tisti, ki se pravočasno poprimejo modernih, preizkušenih načinov gospodarstva, seveda prikrojenih njihovim gospodarskim razmeram.

Tečaji so uspeli v vsakem oziru dobro in je želeli, da bi prirejali take tečaje tudi drugi živinorejski odbori, predvsem pa zadruge, ki so v prvi vrsti za to poklicane.

Zdravilne in industrijske rastline

Kako in kdaj je treba nabirati, sušiti in shranjevati take rastline (cvetje, listje in korenine). — Kako se uporabljajo zdravilne rastline. — Izkoriščanje zdravilnega in industrijskega rastlinstva bi lahko tvorilo važno panogo v gospodarstvu in socialni preskrbi siromašnih, za težje delo nesposobnih oseb.

Vedno bolj se opuščata nabiranje in uporaba zdravilnih rastlin, čeprav pametni in nesebični zdravniki sami priporočajo taka domača zdravila, saj tudi najmodernejša medicinska znanost še vedno priznava raznim rastlinam velike zdravilne lastnosti. V najstarejših časih pa človeški rod sploh ni po-

polja, travniki in vrtovi. Teško je bilo tukaj najti znake človeškega življenja. Samo tesna vozna pot je vodila po dolini v gostih vijugah: tu se je spenjala navzgor pod pečine, tam se je spuščala zopet navzdol k potoku, čigar bistra vodica se je živahno pretakala med kamenjem, ki se je trgalo v rebri in zapiralo strugo. Pot je bila mnogokje preraščena z mladim grmovjem in zametana s suhimi vejami.

Graščakov vranec je moral biti vaje te poti, zakaj spretno je premagoval ovire, nobena zapreka ga ni ustavila. Preudarno je stopal čez podrta debela, jarke in skale; nikake utrujenosti ni bilo videti v njegovi hoji, dasi je nosil že več kot pol dneva svojega gospodarja.

Senca zapadne gore je pričela rasti, solnce se je nagnilo proti zatonu. Grapa se je zožila in odrinila pot pod skalovje, kamor se je ponekod globoko zajedala. Vnovič je jezdec izpodbodel konja, zakaj pred njim se je odpirala kotlina, katero je zapiralo visoko gorovje. Zadovoljno si je pogladil brado: prišel je do smotra.

Prijezdil je v sotesko, kjer je pod pečini izviral studenec, okrog njega je rasla bujna trava in nekaj visokih dreves. Tukaj se je ustavil, napojil je konja ter ga je privezal k deblu mlade breze. Pobožal ga je po vratu in zapovedal, naj se mirno pase in odpočije. Sam pa je odšel proti pečini, ki se je belila, izprana od deževja kakih dvesto korakov od izvira. Iz nje je potegnil droben kamen in zapiskal v votlino. Nemirno je stopical po ostrem pesku, čakaje odziva.

Kar se je dvignila skala, pod katero je zazevala okrogla luknja. Mahoma se je spu-

stil na roki in rinil v odprtino, ki se je za njim neslišno zaprla.

«Do tal se vam priklanjam, grofovska milost!» ga je pozdravil znotraj mož z dolgo črno brado. «Naj bodo vaše želje še tako velike in neizvedljive, se bodo izpolnile.»

Graščak Valerij se je vzravnil ter obrisal prah s kolen in kolen. «Peljite me k poglavarju,» mu je ukazal, «tam se bomo dogovorili.»

Tolovaj je prižgal smoleno baklo, svetil mu je po rovu ter ga po dolgih ovinkih privedel v zaduhel prostor pred človeka z divjim obrazom. Sedel je pri raskavi kameniti mizi pred vrčem vina; iz bližnjih kotov se je oglašalo ogabno hropenje spečih tovarišev. «Pozdravljen, poglavar!» Graščak se je postavil pred tolovaja, strelil mu je desnico ter je prajateljsko sedel poleg njega.

«Čast mi je, poslušati tvojo željo,» se je priklonil roparski poveljnik. «Brez opravkov menda nisi prišel v moje kraljestvo...»

«Važno zadevo imam na srcu...»

«Vem, da me v sreči rad pozabiš — zavrženega plemiča, poiščeš pa me vselej, kadar me potrebuješ.»

«Ne izgublajva časa s praznim besedenjem. Bodiva stvarna: znano ti je, da je bil graščak Konrad zavrtno umorjen...»

«Ustreljen,» mu je popravil. «Zakaj nisi meni poveril tega dejanja? Vekomaj bi bilo tajno, tako pa — kdo ve, če bo ostalo brez posledic, ker o umoru toliko govorijo...»

«Herman, jaz ga nisem. Morilec je Filip, zatiški logar.»

«Ali si mu naprtil krivdo? Meni ne zakrivaj, kar ti je zapisano na obrazu. Čemu pa se obračaš name, ako mi ne zaupaš?»

«Nisem prišel k izpovedi, Herman. Kriv mora biti logar, ker mu lahko dokažem, čeravno je nedolžen. Viktorija dvomi o njegovi krivdi, zato pojde do kralja, kjer me bo očrnila in pokopala.»

«Pred krvnika te bo postavila! Ali ne moreš preprečiti njenega potovanja?»

Prav radi tega sem prišel k tebi, Herman. Prijatelja sva, celo kri daljnega sorodstva se pretaka po najinih žilah. Samo jaz sem ti stal na strani, ko te je oče razdedil in ko si izgubil plemsko čast. Meni samemu si zaupal tajnost sedanjega poklica, preden si izginil v podzemeljski brlog. Tvojo navadno obleko sem pustil na bregu reke in tako te štejejo za mrtvega, misleč, da si utonil ali si končal življenje. Niti v sanjah te ne smatrajo za roparskega poglavarja.»

«Hvaležen sem ti za prijateljstvo in naklonjenost, Valerij. Povej, s čim se ti morem oddolžiti?»

«Sam si mi prej omenil. Pogumne in zanesljive ljudi imaš — pojdite in zastavite pot Viktoriji v kraljevo mesto. Ujemite jo in odvedite semkaj v skrivališče. Čuvajte jo in strežite njenim željam, nič žalega ji ne smete storiti. Uredimo tako, da jo bom po nekaj tednih nepričakovano našel in postal njen rešitelj.»

«Prijatelj, velike so tvoje zahteve! Junaki smo in kljubujemo nevarnostim, kadar je potrebno, nalašč pa ne drvim v prepad. Seveda se ne ustrašimo tudi težkih činov, ako smo najeti in pričakujemo plačila. Tvoji predlogi so izvedljivi, vendar —»

«Plačilo bo presegalo vrednost dela. Ne boj se izdajstva, dam ti častno besedo, poglavar!»

(Vje prihodnjič.)

znal drugih zdravil kakor rastlinske. O tem nam pričajo stare egiptovske grobnice in mumije izza več tisočletij pred Kristusom. Stari Grbi in Rimljani so nam zapustili pisemne dokaze o čudodelnih uspehih zdravljenja z rastlinami, n. pr. Plinij starejši, Varo, Hipokrat in drugi. V sv. pismu čitamo: «Bog je napravil rastline zdravilne.» Kralj Salomon je sestavil nekako knjigo o zdravilnih rastlinah, ki so večinoma še danes kot take v veljavi. V srednjem veku so se posebno puščavnik in menih po samostanih bavili z nabiranjem zdravilnih rastlin in z izdelovanjem zdravil iz njih. V vsakem samostanu se je navadno po en menih popolnoma posvetil taki vedi. Ljudstvo je z velikih daljav prihajalo v samostane po taka zdravila, saj drugih zdravnikov takrat sploh še ni bilo. Zaradi tega so pridobivali samostani velik ugled, a tudi premoženje. Srednjeveško praznovanje (mistika) pa je, žal, čisto rastlinsko zdravljenje potegnilo v vražarstvo in mazaštvo.

Celo živali imajo prirojeni nagon, da si v obolenosti poiščejo zdravilne rastline. Ako ima pes ali mačka zaprtje, poišče neko travo ter jo mli in žveči; istotako pozna zoper drisko drugo rastlino. O ranjenih srnah in divjih kozah trdijo lovci, da se valjajo po planinskem trpotcu.

Pravočasno nabrane rastline (cvetje, listje, korenine) pa niso samo za domačo lekarno, temveč bi lahko nudile tudi lep zaslužek za siromašne sloje in sploh za osebe, ki zaradi onemoglosti ali pohabljenosti niso za težka dela. Naši lekarnarji in drogeristi morajo mnogo zdravilnih rastlin (droge) naročiti iz inozemstva, za kar plačujejo visoke cene in še carino, čeprav večina teh zdravilnih rastlin raste tudi v naših pokrajinah, a jih ne zna nihče pravočasno nabirati, sušiti in shranjevati. Ako je bolezen v hiši, hodijo naši ljudje v lekarno in drogerije kupovat razne rastlinske čaje, n. pr. lipovo cvetje, kaduljo ali žajbelj, slez ali ajbež, rman, meto, materino dušico ali timijan, zlati grmiček ali tavžentrožo, kamilice, janeževo rožo, sivko ali lavendelj, ranjek ali uročnik (neka vrsta detelje), petoprstnik, brdnjo ali kokoričnik (arniko), trpotec (sok), lapuh, razne zlatice, jetičnik itd. Istotako korenine habata, kopriv, svišča ali svederca (encijana), čemerike, jesenskega podleska, trobentice in tako naprej.

Vse tu navedene rastline ljudstvo večinoma pozna in tudi vé, zoper katere bolezni so porabne, le pravočasno jih ne zna nabirati in pravilno sušiti ter shranjevati, dasi jim te rastline rastejo tako rekoč okoli hiš.

Kdaj je treba nabirati in kako sušiti rastline (cvetje, listje, steblovje, korenine)? Rastline za zdravila in gospodarstvo naj se nabirajo le v suhem vremenu, ne pa v dežju, neposredno po deževju ali v rosi. Cele rastline kakor tudi cvetje in listje je treba sušiti vedno v senci na suhem, zračnem in brezprašnem kraju (podstrešjih, podih, skednjih, oziroma tudi v sobah, v katerih nihče ne spi). Na solncu sušene rastline in njih deli izgube na dobroti in zdravilni moči, izgube pa tudi svojo naravno barvo, na kar posebno gledajo nakupovalci (lekarne, drogerije).

Cvetje naj se nabira, ko je v polnem razvoju, ne pa, ko je še v popju ali ob koncu cvetenja, ko že izpadajo prašniki in cvetje izpreminja svojo naravno barvo. Tla pogrnimo s papirjem, snažnimi rjuhami ali deskami, na kar se cvetje na redko raztrese. Med sušenjem se cvetje ne sme premešavati z rokami, temveč po potrebi z grabljicami. Posušeno cvetje se rahlo spravi v vreče, še bolje pa v pletene košare ali papirnate škatle, nikakor pa se suho cvetje ne sme tlačiti, ker se zdrobi in mu izpadejo prašniki, ki tvorijo večkrat glavni del zdravilnega svojstva in naravne vonja (arome). H r a n i s e n a s u h e m,

zračnem prostoru, kjer ni prahu in dima.

Listje ima poglavitno vrednost prve tedne po popolnem razvitju, ko je še sočno. Suši in spravlja se na isti način kakor cvetje.

Cele rastline so najboljše po prvem popolnem razvoju, še preden začne cveteti. Pri visokih rastlinah spodnji debeli in trdi (olesemeni) deli niso porabni. Suše in spravlja se kakor cvetje in listje.

Korenine so najboljše šele jeseni, ko se začne steblovje in listje sušiti ter preidejo vsi soki nazaj v korenine. Le nekatere korenine so najboljše v rani pomladi, preden rastlina požene cvetje. Ker pa je jeseni korenine težje najti, ko ni več cvetja in se je tudi steblo z listjem vred že deloma posušilo ali se vsaj skrčilo, zato si je treba take kraje zapomniti že pomladi, ko rastline cvetejo (n. pr. encijan, trobentica in druge). Izkopane rastline se najprej dobro operejo in osušijo, nato pa se razrežejo na prst dolge kose. Debelejše korenine se razkoljejo. Nato se suše na solncu, za silo tudi v pečeh ali sušilnicah, toda vročina ne sme biti premočna.

V novjšem času so prišle posebno korenine naših trobentic do veljave v zdravilstvu. Kopati jih je treba jeseni.

V vsakem kraju bi se gotovo dobil trgovec ali kak podjeten mož sploh, ki bi nakupoval od posameznih nabiralcev posušene rastline (cvetje, listje, jagodičevje) ter lepo sortirano (razvrščeno) oddajal naprej lekarnam in drogerijam. Posamezni nabiralci, posebno v oddaljenih gorskih krajih, pač ne morejo neznatne množine nasušenih rastlin nositi v mestne lekarne, a tudi lekarne se ne morejo ukvarjati s prevzemanjem malenkostnih šopkov takih rastlin. Velike važnosti bi bilo, ako bi v vsaki oblasti poseben strokovnjak prirejal od kraja do kraja predavanja o pravilnem nabiranju, sušenju in vnovčevanju zdravilnih in trgovinskih rastlin.

Prihodnjč bi prinesla «Domovina» navodila o uporabi poedinih rastlin (cvetje, listje, jagodičevje) za domača zdravila in v gospodinjstvu.

A. B.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na svetovnih tržiščih popuščajo cene predvsem staremu blagu, za katero je v splošnem zelo slabo zanimanje. Po novem blagu za poznejše dobave je večje povpraševanje. Zadnja poročila o stanju posevkov v raznih državah se glase ugodnejše, kar je baš povzročilo popust cen. Na novosadski blagovni borzi 21. t. m. so bile ob mlačnem razpoloženju naslednje cene za 100 kg na debelo: p š e n i c a 307 Din 50 p, t u r š č i c a 185 do 200 Din, m o k a <2> 435 Din, o t r o b i 180 Din.

ZIVINA. V Sloveniji precej krepke cene. Teleta so se podražila. Na zadnjem zagrebškem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli, prvovrstni, 8 do 9 Din 25 p, drugovrstni 7 do 7 Din 50 p, krave, prvovrstne, 6 Din 50 p do 7 Din, drugovrstne 4 Din 50 p do 5 Din, teleta 8 do 11 Din, pitane svinje 13 Din 50 p do 14 Din.

KRMA se je prodajala na ljubljanskem trgu za 100 kg po naslednjih povprečnih cenah: sladko seno 95 Din, polsladko 75 Din, kisló 50 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 21. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799 Din 30 p do 802 Din 30 p;

100 nemških mark za 1349 do 1352 Din;

100 italijanskih lir za 316 Din 79 p do 318 Din 79 par;

1 dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p;

100 francoskih frankov za 222 Din 12 p do 224 Din 12 p;

100 češkoslovaških kron za 168 Din 20 p do 169 Din.

Sejmi

24. junija: Ribnica pri Kočevju, Drnovo (okraj Krško), Sv. Jurij pri Krškem, Laško, Višnja gora, Rovte, Čermošnjice, Mirna, Bistrica na Gorici (le za blago), Ljubno v Savinjski dolini, Konjice (trg), Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Murska Sobota, Guštanj, Podsreda.

25. junija: Rogatec.

27. junija: Pri Cerkvi, Št. Janž (okraj Krško), Beltinci, Ribnica (okraj Prevalje), Ponikva (okraj Šmarje).

28. junija: Radeče.

30. junija: Rajhenburg, Mala Gora, Mozelj, Osilnica, Zagorje (okraj Litija), Rakek, Mirna peč, Sv. Bolfenk-Trnovska gora.

1. julija: Jurklošter.

2. julija: Kočevska Reka, Trojane-Sv. Gotard, Rakičan (Prekmurje), Remšnik, Ptujška gora, St. Ilj pod Turjakom, Tinsko.

Kratke vesti

— **Ustanovitev kmetijskih zbornic.** Minister za kmetijstvo in vode je odredil, da se v najkrajšem času prične ustanavljati kmetijske zbornice v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Splitu. Kmetijska zbornica v Ljubljani bo obsegala ljubljansko in mariborsko oblast.

— **Vprašanje avstroogrskih obveznic.** Pišejo nam: Nedavno so prinesli dnevnik kratko notico o zamenjavi bivših avstroogrskih obveznic, oziroma honoriranja teh naslednje: «Generalna direkcija državnih dolgov v Beogradu je sporočila, da bodo ostale te obveznice tako dolgo v njenih tresorjih, da se bo rešilo vprašanje o prevzemu agend teh obveznic.» Ze celih osem let zaman pričakujemo te rešitve. Po tej izjavi se še lahko čaka dolga leta na to rešitev, kar so druge države uredile že prvo leto po prevratu. Mnenje pisca teh vrst je, da so na tem zelo mnogo krivi naši poslanci, ki bi se morali tudi za to zadevo odločno zavzeti, ker je pri tem prizadeto mnogo našega ljudstva. Ali se bodo na te obveznice plačale obresti za nazaj?

— **Kmetijski stroji na ljubljanskem velesejmu.** Uprava ljubljanskega velesejma je ustregla želji razstavljalcev in interesentov. Spričo dejstva, da je naše gospodarje kmetovalce zelo zanimal oddelek kmetijskih strojev na dosedanjih velesejmih, se je uprava velesejma odločila, da tudi letos priredi razstavo kmetijskih strojev in potrebščin. Samo z modernim obdelovanjem zemlje lahko znatno pomnožite kmetijske pridelke in okrepite njihov izvoz. Naši gospodarji se morajo tedaj čimprej na cenen način oskrbeti z modernimi pripomočki. Torej naj pridejo na ljubljanski velesejem izbirati in kupovat.

— **Licenciranje merjasev v Prekmurju.** Tekom meseca marca se je vršilo licenciranje merjasev v Prekmurju. Prignalo se je 185 komadov. Komisije so spoznale kot sposobne za plemenjenje 160 živali; ostalih 25 je nesposobnih. Lastnike najboljših merjasev je veliki župan mariborski nagradil s častnimi priznanicami in državnimi denarnimi nagradami. Veliko ministrsko diplomo so dobili: Štefan Ratnik (Krog), Samuel Polak (Murska Sobota) in uprava veleposestva Beltinci. — Pohvalnice velikega župana so dobili: Franc Nemeš (Tešanovci), Ivan Kološa (Vaneča) Štefan Miholič (Martjanci) Jakob Pitz (Topolovci) in Ivan Matjašec (Dolina).

SOKOLSTVO

s 40letnica Sokolskega društva v Novem mestu. Vsa bratska društva in sokolstvu naklonjeno občinstvo, ki se hoče udeležiti proslave 40letnice Sokolskega društva v Novem mestu, opozarjamo, da se sprejemajo prijave za prehrano, prenočišče in banket najdalje do 5. avgusta t. l.

BELEŽKE

+ **Potvarjanje.** V potvarjanju, kar bi se lahko reklo tudi v nesramnosti, so nekateri klerikalni časopisi naravnost mojstrski. To «cunetnost» razume zlasti «Slovenski Gospodar», ki kaj rad ponovno poudarja, da je katoliški list. Nedavno smo na prazno besedičenje «Kmetkega lista» o liberalnih in klerikalnih pokvarjencih pisali, da imamo v Sloveniji poleg teh še radičevske, radikalne, socialistične in komunistične pokvarjence, ker ima pač vsaka stranka brez izjeme v svojih vrstah kakšne nepridiprave. Rekli smo, da mi, ki smo pošteni, te vsakdanje resnice ne tajimo. To naše pisanje, ki prav za prav zagovarja tudi klerikalce, je «Slovenski Gospodar» v svoji «resnicoljubnosti» zlobno obrnil na glavo s tem, da je pri navedbi omenjenega našega besedila izpustil nekatere besede in na podlagi te potvorbe trdil, da se demokrati hvalijo kakor oni farizej, ki je govoril: «Hvala Bogu, da nisem tak kakor drugi!» «Slovenskemu Gospodarju» tudi ni prav, da mi našo poštenost poudarjamo. Morda zato, da bi ta svoj dvom o naši poštenosti dovolj podkrepil, je «Slovenski Gospodar» nepošteno potvoril naše pisanje. Iz «Gospodarjeve» notice torej sledi: Resnicoljubnost je nepoštenost, a potvarjanje smisla člankov v «Domovini» je pošteno. «Slovenski Gospodar» kaj rad tudi piše o visoki slovenski kulturi. Pri njem pa se ta visoka slovenska kultura še ni uveljavila. Če morda kdo dvomi v tej naši bridkoresnični trditvi, naj vzame recimo zadnjih deset letnikov «Gospodarja» in jih naj prečita. Potem bo verjel tudi našo trditev, da je klerikalizem res slovensko gorje.

+ **Dva bratec sta klerikalna tednika** «Slovenski Gospodar» in «Domoljub». Dočim «Gospodar», kakor omenjamo v gornji beležki, potvarja naše besedilo o pokvarjencih v raznih strankah tako, kakor bi bili mi pisali, da so pokvarjenci povsod, le v SDS jih ni, pa «Domoljub» nasprotno potvarja isto besedilo s tem, da izpušča klerikalce in piše: «Domovina priznava v svojih vrstah pokvarjenec...» Kdo obeh ima sedaj prav? Nobeden! Ker še nismo v Albaniji, bi bilo želeti, da ima slovensko časopisje (brez izjeme) vsaj toliko ponosa, da v polemiki zlobno ne kvari smisla besedila nasprotnih listov.

+ **Naši fantje vojaki služijo v Macedoniji.** «Slovenski Gospodar» išče vzrokov za to dejstvo in fantazira. Mar bi klerikalci, ko so bili v vladi in čas trčili s tem, da so preganjali slovenske napredne visoke uradnike, spravili slovenske fante iz Macedonije zopet domov.

DOMAČE NOVOSTI

* **Volilci — pristaši SDS, pogledjte, ali ste vpisani v volilnih imenikih!** Reklamacijsko postopanje traja le do 29. t. m. Podrobnejše informacije in vpogled volilnih imenikov za mesto Ljubljano pri tajništvu SDS v Kazini, II. nadstr., in na magistratu, za deželo pri pristojnih županstvih.

* **Kraljevska dvojica bo prišla na Bled.** Kralj Aleksander in kraljica Marija sta se iz Topole povrnila v Beograd, kjer bosta ostala le nekaj dni, nakar bosta odpotovala na Bled.

* **Sklicanje ljubljanske skupščine.** Predsednik ljubljanske oblastne skupščine namerava za prve dni meseca julija sklicati oblastno skupščino na krajše zasedanje. Skupščina ima izvesti predvsem revizijo in spremembo cestnega zakona, zlasti člena 22., ki se bo tako spremenil, da se tarifarično po posameznih cestnih odborih določijo prispevki oseb in podjetij, ki uporabljajo ceste. Uredilo se bo predvsem hitrejše pobiranje cestnih prispevkov. Dalje bo skupščini predložen osnutek uredbe za ustanovitev Oblastne hranilnice. V razpravo bodo prišle tudi cestne doklade.

Kakor se trdi, se bo uvedla nova 25odstotna oblastna cestna doklada.

* **Desetletnica višje obrtne šole v Ljubljani** obhajamo letos. Ustanovitev višje obrtne šole je bila po več kot 30letnem prizadevanju pridobljena v najvišarnejših časih leta 1917. Proslava te obletnice se je te dni vršila v gostilniških prostorih «Zvezde».

* **Občni zbor Zveze kulturnih društev v Ljubljani.** V nedeljo 26. t. m. se bo vršil ob pol desetih dopoldne v prostorih tajništva (Kazina, II. nadstropje) VII. redni občni zbor Zveze kulturnih društev v Ljubljani. Pri tej priliki bomo polagali bilanco o dovršenem delu naših naprednih kulturnih društev v mestu in na deželi, obenem pa podali pregledno sliko o delovanju centrale ZKD, ki je delo teh društev vsepovsod smotreno vodila in podpirala. Dnevni red občnega zbora smo pred kratkim objavili v časopisu, ponovno pa naglašamo in prosimo, da vsa društva sigurno pošljejo svoje delgate, ki naj podajo svoje želje, predloge in nasvete glede programa za prihodnjo sezono. Več društev v enem kraju lahko pooblasti enega delegata, da jih skupno zastopa na zborovanju. Polovična vožnja zunanjim delegatom zagotovljena. Vsak udeleženee naj vozi listek spravi za brezplačni povratek v domovno postajo.

* **Češkoslovaški novinar v Mariboru.** Prejšnji teden se je ustavil v Mariboru na potovanju v Dalmacijo glavni urednik «Selskih Listov» v Olovcu g. Jan Vedeč, ki si je med drugim ogledal srednjo vinarsko šolo, ki sta mu jo ljubeznivo pokazala dva profesorja inženjerja. G. Vedeč bo ostal dalje časa v naši državi na študijskem potovanju. Na povratku si bo ogledal tudi Savinjsko dolino, ker se zlasti zanima za hmeljske nasade.

* **Kmetijski ataše pri nemškem poslaništvu v Beogradu.** Nemško poslaništvo v Beogradu je obvestilo našo vlado, da je nemška vlada imenovala za atašea pri poslaništvu v Beogradu Henrika Hallemanna, ki bo obiskoval pokrajine naše države, da se pouči o naših kmetijskih razmerah.

* **Boni za 20odstotne odtegljaje in plačevanje davkov.** Pišejo nam: Klerikalno časopisje se je silno hvalilo, kako dobroto so nam priborili klerikalci, ker se bodo davki lahko plačevali z 20odstotnimi boni. Ta odredba pa je ostala samo na papirju in se ne izvršuje. Čas-bi že bil, da se nekaj ukrene: ali naj se ti boni izplačajo ali pa naj se res sprejmejo pri plačevanju davkov.

* **Spomenik padlim vojakom šentpeterske iare v Ljubljani.** Pred cerkvijo sv. Petra v Ljubljani se je v nedeljo svečano odkril spomenik 326 padlim možem in fantom, faranom velike nad dvajset tisoč duš broječe šentpeterske župnije v Ljubljani.

* **Odkritje spomenika padlim vojakom bivšega mariborskega pešpolka.** Na Vidov dan 28. t. m. se bo vršilo v parku vojašnice vojvode Mišiča v Mariboru ob enajstih dopoldne slavnostno odkritje spomenika v koroških ofenzivah padlih junakov bivšega mariborskega pešpolka.

* **Gospodinjstva šola v Šmihelu pri Novem mestu** bo pričela 5. septembra t. l. novo šolsko leto, ki bo trajalo do 1. aprila 1928. V njo se sprejmejo notranje in vnanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti najpozneje do 15. avgusta 1927. pri vodstvu gospodinjstva šole v Šmihelu (pošta Novo mesto), kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila glede preskrbnine itd. Prošnji, ki je kolka prosta, je priložiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

* **Letalski miting v Ljubljani.** V nedeljo dne 26. t. m. bo priredil ljubljanski Aero-klub velik letalski miting na vojaškem vežbališču med Mostami in Devico Marijo v Polju pri Ljubljani. Začetek ob štirih popoldne. Piloti domačini bodo izvajali najdrznejše letalske umetnosti, skok s padobranom, vojne vaje, polet s potniki in drugo. Na lice mesta bosta priletela tudi inženjer Sundermayer in poročnik Bajdak z letalom, s katerim sta letela v Indijo. Pričakuje se ogromen obisk.

* **Novi zlatniki.** Narodna banka v Beogradu je prejela večjo množino novih zlatnikov, kovanih v Franciji. Zlatniki so bili poslani iz Pariza po morju na Sušak.

* **Izseljevanje v Kanado** je ustavljeno. Izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja, da je kanadska vlada za daljšo dobo ustavila doseljevanje v Kanado.

* **Najdba rimskega spomenika v Ljubljani.** Pri polaganju poštnega kabla na Bleiweisovi cesti v Ljubljani so zadeli delavci na velik klesan kamen. Previdno so ga dvignili in takoj razbrali, da je star rimski spomenik. Zanimivo najdbo so prenesli v muzej.

* **Poroka.** Iz Kladja nam pišejo, da se je poročil vrli mladenič gosp. Ivan Žibret z gđ. Mešičkovo, hčerko našega somišljenika. Bog da novoporočencema obilo sreče!

* **Smrt sokolskega delavca.** V Leonišču v Ljubljani je po dolgi bolezni umrl sodni svetnik in predstojnik sodišča v Radovljici g. dr. Rupert Celestina, eden najboljših slovenskih sokolskih delavcev. Pokojnik je bil rojen v Podnartu leta 1881., gimnazijo je dokončal v Ljubljani, pravne študije pa na Dunaju. Že kot dijak je stopil v sokolsko organizacijo, kateri je ostal zvest do smrti. Blag mu spomin!

* **Velika razcepljenost klerikalnih list v občinah kranjskega okraja.** Dne 24. julija se bodo vršile občinske volitve v vseh občinah kranjskega okraja razen v Sorici in Oslici. Prvi dan vlaganja kandidatnih list je bilo vloženi 30 list iz 13 občin. Značilna je to pot velika razcepljenost klerikalnih list. V St. Juriju so vložene kar štiri, v Stražišču, Zalesovi in Cerkljah po 3, v Trzecu pa po 2 klerikalni listi. V veliki večini občin so se združili vsi naprednjaki na skupnih protiklerikalnih listah.

* **Svarilo lesnim trgovcem pred mednarodnim sleparjem.** V Ljubljani in po Sloveniji se pojavlja nevaren mednarodni slepar Artur Schlesinger. Pustolovec išče svoje žrtve najraje pri lesnih trgovcih. Izdaja se za zastopnika neke tvrdke ter kupuje les od naših trgovcev. Pri tem pa na zvit način izvablja od trgovcev večje vsote. Prevaril je nekatere lesne trgovce v Ljubljani in pred kratkim lesnega trgovca Rudolfa Kermavnerja v Spodnjem Dravogradu. Slepar je okoli 37 let star in elegantne postave.

* **Uredba o znižanju davka.** V generalni direkciji davkov pripravljajo uredbo o znižanju davkov. Uredba z veljavnostjo zakona bo v kratkem izdelana in bo veljavna, dokler ne bo stopil v veljavo novi davčni zakon.

* **Železniška proga Rogatec-Krapina.** Prometno ministrstvo je razpisalo javno oddajo gradbenih del železniške proge Rogatec-Krapina. Stroški za gradnjo te proge so proračunani na 15.000.000 Din. Ta proga, ki bo tvorila novo vez med Slovenijo in Hrvatsko, bo velikega pomena za gospodarske odnose med obema pokrajinama.

* **Ne hodite v Belgijo!** Iz Belgije nam pišejo, da tam ni več lahko dobiti dela in da razmere nikakor niso tako ugodne, kakor so opisane v nekem našem dopisu iz Belgije, ki smo ga nedavno priobčili.

* **Polom radičevcev v Skoplju.** Radičevci so napovedali, da bodo za skupščinske volitve postavili svoje kandidate v vsej državi od Maribora do Skoplja (Južna Srbija). V ta namen se je pripeljal pred nekaj dnevi radičevski voditelj Košutić s spremstvom v Skoplje. Čim je radičevsko odposlanstvo stopilo iz vlaka, je navalila na radičevce večja množica demonstrantov, ki so kričali: «Proč z izdajalci, proč z radičevci, ven iz Skoplja!» Več demonstrantov je bilo oboroženih s palicami, ki so začele padati po hrbtih došlih radičevcev, tako da so ti morali pobegniti. Red je napravilo šele došlo orožništvo. Ko so radičevci odhajali na vlak, so se demonstracije ponovile. Le odločnemu posredovanju policije se je zahvaliti, da ni prišlo do prelivanja krvi. Kakor je torej podoba, so radičevske kandidature v Skoplju odigrane.

* **Kaj koristi v največji meri vsakemu kmetovalcu?** Ogled VII. mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani od 2. do 11. julija 1927. Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra. Najrazličnejši in najcenejši kmetijski stroji v pogonu.

Velika izbira vsakovrstnega kmetijskega orodja. Zvonovi. Pregled vseh izdelkov domače in tuje industrije. Legitimacija stane 30 Din in upravičuje do polovične voznine na osebnih in brzih vlakih. Prodajajo se pri bankah, posojilnicah, prosvetnih in kulturnih društvih po vsej deželi. Oglejte si ogromni velesejem, ker vam bo to koristilo in vam ne bo žal. Poceni stanovanja preskrbljena. Legitimacijo pošlje na zahtevo tudi velesejmski urad v Ljubljani.

* **Novice iz Amerike.** Leta 1925. je bil v Clevelandu izvoljen prvi Slovenec v mestno zbornico, ki šteje 25 članov. Za letošnje volitve so tamošnji Slovenci v četrtem distriktu postavili kot svojega kandidata slovenskega zobozdravnika v Clevelandu dr. Mallyja, ki bo najbrž tudi izvoljen, kakor je bil pred dvema letoma izvoljen v tretjem distriktu odvetnik dr. Mihelič, ki letos vnovič kandidira. Zavest naših tamkajšnjih ljudi je narasla tako, da je opravičeno upanje, da bosta pri letošnjih volitvah izvoljena oba slovenska kandidata dr. Mihelič in dr. Mally. — Umrli je v Clevelandu 29letna Terezija Kužnikova, rojena Zaletovala, rodona iz Ajdovca na Dolenjskem. V Ameriko je prišla po vojni.

* **Domače črešnje na mariborskem trgu.** Zadnje dni, ko so dozorele črešnje v Slovenskih goricah, je mariborski trg poln tega sadeža. Ob sobotah in nedeljah jih pripeljejo po cele vozove. V nedeljo dopoldne je bilo na trgu preko 20 vozov črešenj, ki se prodajajo sedaj že po 2 dinarja liter, tako da si jih lahko pač vsakdo privoščiti.

* **Naprava za lovljenje cementnega prahu v trboveljski cementarni.** Zadnje mesece je Trboveljska premogokopna družba razširila svojo tvornico cementa v Trbovljah in je obenem montirala v cementarni napravo, ki električnim potom lovi cementni prah, katerega je do sedaj odnašal veter po okolici, kar je bilo bližnjim posestnikom v kvar, družbi pa v precejšnjo zgubo.

* **Od roparja ranjena Jera Ažmanova okrevala.** Žrtev zadnjega roparskega napada v Ljubljani branjevka Ažmanova se sedaj nahaja izven vsake nevarnosti ter bo v kratkem zapustila bolnico.

* **Strašna toča pri Sv. Tomažu blizu Ormoža.** Od Sv. Tomaža pri Ormožu nam pišejo: Dne 12. t. m. po tretji uri je bila po spodnjem delu fare strašna nevihta s točo, debelo spočetka kakor lešniki, proti koncu pa taka kot orehi. Po vaseh Sejancih, Seniku, Ključaroveh, Hranjigovcih in Lahonščaku je pobila skoro vse. Kar ni 12. maja vzel mrz, to nam je sedaj pobila toča. Bilo je toliko toče, da so jo našli ljudje še drugega dne ponekod v kupih. Tukajšnje ljudstvo obupuje. Lani je bila slaba letina zaradi deževja, letos pa, ko je vse kazalo na dober pridelek, nas obiskujejo hude ure. Nekaterim posestnikom bo občutno primanjkovalo živil, a denarja ni, da bi si lahko živež kupili. Zdaj naj pokažejo klerikalni poslanci, ki se tako radi bahajo, svojo moč in vpliv, da dosežejo od vlade kakšno pomoč za te nesrečnike.

* **Žrtve Drave.** V mariborskem dravskem kopalšču je utonil 11letni dijak Lorber. Skočil je z visoke deske z mrzlo vodo. Ker ni bil dober plavač, ga je tok zanesel v sredino Drave, kjer je izgubil pod vodo. — V bližini broda se je kopal te dni 13letni učenec Srečko Nipič. Nevešč plavanja je zašel v globoko strugo, kjer mu je zmanjkalo tal pod nogami. Še preden mu je kdo mogel priskočiti na pomoč, je nesrečnik izgubil v deročih valovih Drave. — Popoldne istega dne je na prostem v Pristanu utonil neki neznan mladenič. Mladi kopalci so malo preveč lahkomišelnosti in zato na tako žalosten način plačujejo svojo lahkomišelnost.

* **Župnijsko gospodarsko poslopje v Št. Pavlu pri Preboldu zgorelo.** Pred več dnevi zvečer se je užgala stelja v župnijskem gospodarskem poslopiju v Št. Pavlu pri Preboldu. Ogenj se je hitro razširil na vse poslopje in ga upepelil. Posrečilo se je rešiti konje in svinje, dočim je goveja živina vsa zgorela. Na pomoč došla gasilna društva so ogenj omejila. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Rudarska nesreča.** 54letni rudar Tomaž Drole je 16. t. m. delal v premogovniku v Hudi jami. Pri delu se je zrušila zemlja in ga pokopala pod seboj. Zlomilo mu je obe nogi. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

* **V apnici utonila.** V Poljanah pri Kresnicah je na Telovo padla dveletna hčerka železniškega delavca Mikuša v drugače prazno apnico, kjer je bila do 23 cm visoka voda. Deklica je utonila.

* **Vrele mleko povzročile smrt.** Stanko Pucelj, enajstletni posestnikov sin iz Kranja, je bil pripeljan v ljubljansko javno bolnico, ker je po nerodnosti zvrnil nase velik lonec vrelega mleka. Mleko je povzročilo težke opekline po životu, katerim je deček podlegel.

* **Požar v Šaloveh v Prekmurju.** Iz Šalovcev nam pišejo: Dne 11. t. m. v noči ob pol 12. uri je nastal iz do sedaj neznanih vzrokov velik požar na hišnem poslopiju vdove Abrahamove. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je takoj došlo na kraj požara in je pod vodstvom gosp. Fr. Stefanca, župnega podnačelnika, z velikim prizadevanjem in naporom omejilo ogenj in s tem ohranilo gospodarsko poslopje ter razna sosedna poslopja, ki so bila v nevarnosti. Zgorelo je imenovani posestnici samo stanovansko poslopje, ki ni bilo zavarovano.

* **Avtomobilska nesreča v Spodnji Šiški.** Te dni je povozil blizu pivovarne «Union» v Spodnji Šiški avtomobil, katerega je vozil lastnik Lenarčič iz Kranja, mladeniča Aleša Zalaznika. Kakor je podoba, je ponesrečeni Zalaznik deloma sam zakrivil nesrečo, ker je premalo pazil na avtomobil. Ponesrečenec bo okreval.

* **Ponesrečil se pri vojaki.** Iz Hranjigovcev pri Sv. Tomažu nam pišejo: V soboto 18. t. m. je prišel žalosten brzojav na družino Franca Krajnca, da je njihov sin Martin pri vojaki umrl za poškodbami, ki jih je dobil, ko je padel pri vežbanju s konja. Pokojnik je bil tih in pošten fant ter priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Zalujočim staršem, bratu in sestri naše sožalje!

* **Nesreča pri košnji.** Franc Potarč, 26letni sin viničarja iz Gornje Kungote je kosil s svojim bratom, ki mu je med košnjo zaradi nepazljivosti prizadejal s koso veliko rano v desno nogo pod kolenom. Ranjenca so prepeljali v mariborsko bolnico.

* **Medras je pilil 13letno Angelo Janežičevo,** ko je v gozdu v Podmeji pri Trbovljah nabirala borovnice. Oddali so jo v rudniško bolnico.

* **Smrtna nesreča pri obiranju črešenj.** V Zagradu pri Celju je na Telovo obirala črešnje 26letna Jožefa Klepova. Naenkrat se ji je zlomila veja in Klepova je padla na tla tako nesrečno, da si je zlomila križ in roko. Težko poškodovano so takoj prepeljali v celjsko javno bolnico, kjer je podlegla težkim poškodbam.

* **Samomor z elektriko.** Te dni je neki uslužbenec papirnice v Vevčah v bližini umobolnice na Studencu pod električnim daljnovodom, ki je v visoki napetosti, našel truplo neznanega človeka. Mrtvec je imel okoli desne roke ob zapestju v obliki zanke navezано tanko žico, katere drugi konec je s pomočjo privezanega kamna obtežil in vrغل na daljnovod ter dobil električni udarec, ki ga je gotovo hipno usmrtil. Vodja orožniške stanice narednik g. Sušnik, ki je vodil preiskavo, je preiskal obleko, vendar ni našel nobenega dokumenta, po katerem bi lahko ugotovil ime pokojnika. Šele po vsestranskem poizvedovanju je dognal, da je samomorilec Josip Gern, rodona iz Trsta, star blizu 40 let. Do marca je bil zaposlen pri ljubljanski trvdri Dukić in drug kot nočni čuvaj, a je moral zaradi nezanesljivosti službo zapustiti. Zadnji teden je po Vevčah in okolici razprodajal srajce ter razno drobno manufakturo, ki mu jo je poverila neka ljubljanska trgovka. Blago je razprodal, denar pa zapravil. Na robu obupa se je odločil k samomoru in ga izvršil na gori opisani način.

* **Samomor v Gotovljah.** Prejšnji teden se je v keramični tovarni v Gotovljah obesil 57letni kurjač tovarne Grabner. Dejanje je izvršil skoro gotovo v hipni zmedenosti.

* **Poskus samomora v Mariboru.** V Maribor je te dni prispel mesarski pomočnik Bernard Knez iz Celja in obiskal v Vojašniški ulici svojo zaročenko Ano K. Zaročenca sta se sprla, kar je Aninega zaročenca tako razburilo, da je potegnil iz zepa mesarski nož in se že zabodel v levo stran prsi, vendar je zaročenka preprečila večjo nesrečo. Razburjeni fant se je nevarno ranil in se zaradi živčnega napada onesvestil. Z rešilnim avtom je bil prepeljan v bolnico.

* **Dolgoprstna družba pod ključem.** Iz Lahončaka pri Sv. Tomažu nam pišejo: Tukaj so odkrili tatinsko družbo, ki je kradla vse, kar ji je prišlo pod roke. Sedaj ji bodo postave dale razlikovati med mojim in tvojim. Ljudje bodo odslej lahko mirno spali, ker je ta nevarna družba pod ključem.

* **Drzen vlom pri belem dnevu.** Dne 10. t. m. je vlomil neznan tat v koč Franca Kormanana na Kumnu pri Sv. Lovrencu blizu Maribora. Tat je po lestvi splezal v podstrešje in od tam v spodnje prostore, kjer je vzel žensko srebrno uro, 325 dinarjev v gotovini, en revolver in razne druge stvari. Vlomilcu so bile razmere v hiši nedvomno znane.

* **Poneverba na ptujskem magistratu.** Na ptujskem magistratu so prišli na sled veliki poneverbi. Gre za okrog 260.000 Din. Vso poneverbo je izvršil magistratni blagajnik Minoni na ta način, da je jemal že dolga leta iz blagajne v gotovini manjše zneske, in sicer po 1000 do največ 2000 Din. Minoni je pod ključem.

* **Čujte in glejte!** Znamka Schicht in Terpentini jamčita, da je to najboljšje milo. Le to milo zahtevajte od svojega trgovca!

* **Pozor, krojači in šivilje!** Važno in koristno je, da v letnem času, ko niste preobloženi z delom, obiskujete zasebni krojni tečaj pod vodstvom F. Potočnika, člana mednarodne krojne akademije London-Pariz, izvedenca mednarodne rimske razstave, Ljubljana, Stari trg 19. G. Potočnik ima preizkušeni kroj, ki pristaja brez probe. Kroj je lahko razumljiv, da ga vsak krojač in šivilja, četudi sta slaba računarja, lahko tekom tečaja razumeta. Šiviljam ki žele službe, se brezplačno že do jeseni preskrbe mesta; istotako krojačem za krojitelje. Hrana in stanovanje se na željo preskrbita. Učencem, ki ne morejo priti v tečaj, krojni pouk s pošto potom slovenskih učnih zvezkov. Specialen pouk o probiranju pri abnormalnih! Ta tečaj je izredno znižan z ugodnimi plačilnimi pogoji. Informacije brezplačno.

ŽENSKI VESTNIK

Lahka črešnjeva pogača. Dobro raztepi tri rumenjake s 15 dekagrami sladkorja, primešaj deset dekagramov moke, sneg treh beljakov in nazadnje pet dekagramov razpuščenega sirovega masla. Testo deni v ponev, potrosi s črešnjami in speci. Testo v ponvi ne sme biti predebelo.

Češnjev ali višnjev kruh. V en liter mleka dobro raztepi dve žlici sladkorja, tri jajca, nekaj cimeta in fino razsekljanih limonovh lupin ter malo soli. Nato primešaj toliko drobtin, da nastane gosto tekoče testo. Namaži lončeno ponev s sirovim maslom, jo napolni malo preko polovice s črešnjami ali višnjami, stresi preko češenj testo, obloži z malo količino svežega sirovega masla ter počasi peči v zelo vroči pečici (roru). Ko je pečeno, potrosi jed s sladkorjem in cimetom.

Dobro sredstvo za preganjanje mravelj, ki silijo v stanovanjske prostore, je naftalin, ki ga je potrositi na vseh mestih, kjer se pojavljajo mravlje. Mravlje, ki lazijo po naftalinu, kmalu poginejo.

Nista eno telo.

Sodnik: «Zakaj ne živite v ljubezni s svojo ženo. Kaj ne veste, da sta mož in žena eno telo?»
Matija: «Gospod sodnik, to pa že ni res. Če mene v gostilni pretepaajo, se moja žena smeje; če potem pretepaam jaz njo, prav nič ne čutim bolečin...»

DENAR JE PRIPRAVLJEN KDO GA BO DOBIL?

Kdor bo brez srečke, gotovo ne. Oni, ki bodo kupili srečke, pa pridejo lahko do bogastva. Ker prihaja vsak dan mnogo pismenih vpraševanj, če je mogoče tudi še 1. julija kupiti srečke, poročamo vsem, ki nameravajo pristopiti v krog naših igralcev, da bomo srečke razpošiljali do 8. julija, tako, da lahko srečke naročijo tudi še po 1. juliju.

Da naročanje srečk poenostavimo, smo današnji številki vnovič priložili naročilne dopisnice, potom katerih lahko vsakdo takoj naroči srečke, tudi če bo denar šele prvega julija nakazal. Kdor pa že ima srečke, pa naj odda dopisnico svojim znancem ali prijateljem.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 19.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISANE ZGODBE.

Ježica, 21. junija.

Danes smo pokopali tragično preminulega domačina 28letnega Franceta Dečmana. Pokojnik se je ponesrečil v nedeljo dopoldne, ko se je vozil z dvema prijateljskima v čolnu po Savi. Lahke, vodo propuščajoč čoln je namreč na globokem zajel vodo in podveznil kopalce. France je bil premalo izurjen plavač in je kljub nagli pomoči utonil. Bil je miren, prijazen in pošten fant. Blag mu spomin!

Koncert cerkvenih pevcev je prav lepo uspel. Bil je dobro obiskan in je vsekakor izvrstno premagal težave, ki jih najde pri nas vsaka novost. Naša cerkev pa za koncerte ni posebno primerena, ker nima one akustičnosti kakor dvorane ali velike cerkve. Zlasti orgle niso več sposobne za koncertne točke. G. Arnič je pač iztisnil iz njih vse, kar se še da. Pevci so dokazali skrbno šolo in marljiv napredek. Tako lepega cerkvenega petja ni daleč okoli.

V nedeljo 26. t. m. dopoldne si oglejmo v šoli risarske izdelke ter deška in dekliška ročna dela. Vstop k razstavi je brezplačen. Pokažimo, da smo pozorni tudi na znanje in sposobnosti naših šolarčkov.

Za občinske volitve pripravljajo trgovci in obrtniki svojo listo. Klerikalci jim jo na vse kriplje podirajo. Boje se namreč, da potem sami ne bodo spravili liste skupaj in da se trgovci pri volitvah župana ne bodo primerno spomnili tistih gospodov, ki so v «Domoljubu» pozivali na bojkot in zasmehovanje naših trgovcev.

Trditev klerikalcev, da tiči za listo obrtnikov in trgovcev naša SDS je izmišljotina, ki jo pač more iznajti le «Slovenec». Gospod dopisnik naj te laži ne ponavlja več, sicer mu bomo stopili na prste! Trgovci in obrtniki pa že iz žalostnega začetka volilne borbe lahko spoznajo, kako grdim klerikalnim napadom je izpostavljen brez izjeme vsakdo, ki noče biti pokoren hlapec klerikalcev.

Le stopimo skupaj vsi svobodoljubni in napredni občani, a klerikalci naj se še naprej razburjajo! Že vedo, zakaj!

PRED OBČINSKIMI VOLITVAMI.

Litija, 21. junija.

Nahajamo se pred občinskimi volitvami, ki se bodo vršile v nedeljo 26. t. m. Zaradi njih se je razkoračil g. Lebinger v zadnjem «Domoljubu» in v svojem dopisu na vse pretege hvalil svoje najspretnejše županske roke ter neizmerno korist svojega šestletnega delovanja za našo občino in občane.

Pri vsej tej hvali pa je g. župan pozabil omeniti, da so se občinske doklade od leta 1924. do letos zvišale od 100 na 300 odstotkov, a hišna najemnina, katere prej ni bilo, lansko leto na 100, letos pa že na 200 odstotkov. Z ostalimi avtonomnimi dokladi, katerih vseh krstni boter in oče je tudi g. Lebinger, plačamo v naši občini skupno 819 odstotkov na direkten davek. Tudi nam ni povedal, koliko je prejela občina na drugih dokladah, kakor na vino, žganje, policijskih urah itd. Prav tako molči, kakšni so prejemki od sejmov in najemnine trškega zemljišča.

Mimogrede omenimo, da se je na javnem shodu na Vačah hvalil, da plačujemo v litijski občini samo 50 odstotkov občinskih doklad.

Nič ne omenja v dopisu, da je vnešeno v občinski proračun za reprezentacijo župana 7500 dinarjev. Vztrajno molči, da je dal podporo za popravo svinjakov posestniku, ki je bil podpore tako potreben, da jo je nesel takoj plodonosno naložiti v hranilnico. Tu seveda ne gre za volilno kroglico. Nič za to, če sta dobili iz okrajne blagajne Lovračeva mlekarna v Izlakah in mlekarna v Šmartnem vsaka po 30.000 Din podpore. Nič nam ne pripoveduje, kako in pod kakimi pogoji so se delile vse ostale nagrade. Da dobi občinski sluga 1250 Din mesečne plače za svoje težko in pretežno delo, smatra g. župan za ekonomično gospodarstvo. Rekord svoje gospodarske zmožnosti je dosegel g. Lebinger s projektom električne centrale na Grbinu, za katero je do danes vrvel skozi okno malenkost 76.000 Din, to pa radi tega, ker je končno, žal prepozno, vendarle uvidel, četudi po zaslugi demokratov, da je gradba grbinske elektrarne utopija.

Kako izgleda sicer občinsko gospodarstvo, nam dokazuje dejstvo, da so za vedno zapustili g. Lebingerja nekateri občinski odborniki pristajaši SLS, med njimi celo njegov občinski svetovalec, odlikovan z diplomo častnega občana.

Ker so stavili svojo listo in ker ne odobravajo njegovega vodenja občinskega gospodarstva, jih sedaj proglašajo za liberalce, oni pa izjavljajo, da ne marajo nikdar več kandidirati na njegovi listi.

Vsem tistim, ki žele, da se še nadalje v občini tako gospodari, priporočamo, da volijo skrinjico g. Lebingerja. Oni pa, ki žele, da pridejo v občinski odbor gospodarsko sposobni in izkušeni možje, bodo glasovali za gospodarsko-socialno listo, katere nosilec je g. Franc Kunstler st., in spustili volilno kroglico v drugo skrinjico.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

KAKO JE ČLOVEK S SVOJIM KULTURNIM NAPREDOVANJEM PREOBRAZIL ZEMLJO.

Čim bolj se dviga gospodarska izobrazba naroda in čim bolj se mu množi število ljudi, tem bolj vsestransko se izraža to tudi v zemlji, na kateri prebiva. Tako je človek lice zemlje popolnoma preobrazil, tako da bi je prvotni prebivalci skoro ne poznali več. To se je vršilo včasih prav počasi in postopno, zgodovina pa nas uči tudi, kako so se neplodne pokrajine z neverjetno naglico izpremenile v rodovitni svet, ki lahko preživlja milijone ljudi.

Krasen primer nagle preobrazbe divje pokrajine v obdelan in rodovitni svet nam nudita Severna Amerika in Avstralija.

V 18. stoletju je kazalo ozemlje Zedinjenih držav čisto drugačno lice kakor dandanes. Na vzhodni tretjini so šumeli krasni gozdovi z različnim drevjem, srednja tretjina je bila kot ogromno travnato morje, po katerem so se pasle in podile tisočglave črede bivolo, zapadno od teh pokrajin pa je samevala visokogorska puščava, v kateri so se skrivali bogati zakladi zlata in srebra.

In danes? Gozd pokriva komaj četrtino tega ozemlja. Kjer je prej rasla divja trava, valove zdaj zlata žitna polja, najobilnejšo letino turšičice in bombaža dajejo ista tla, ki so bila prej

divja puščava. Iz neštevilnih jam spravljajo železno rudo in premog s kamenim oljem; okoli njih pa je cel gozd kadečih se tovarniških dimnikov; mreža železniških prog in prekopov prepleta dolino reke Misisipija s Kanadskimi jezери, kjer je zraslo mesto Chicago (izgovori Čikago) kot pristaniško mesto s svetovnim prometom.

Celo po daljnem zapadu, kjer so poprej le Indijanci lovili divje zveri, se vije železna kača, ki veže zapad in vzhod.

San Francisco je nastal v petdesetih letih iz nič; danes je to mesto drugi New York (izgovori Njujork). New York, zdaj za Londonom največje mesto na svetu, je bil nekoč borna indijanska vas.

Še hitreje kakor Amerika se je razvijala Avstralija. Še pred letom 1788. je bila ta celina domovina lakote in žeje; tam ni bilo niti bilke žita, tudi ne sadežev in molznih živali, da celo divjačine ne. Podjetni in pridni Angleži pa so v tem kratkem času napravili iz Avstralije zakladnico najrazličnejših bogastev, rastlinskih, živalskih in rudninskih.

Vse vrste našega žita in sadja kakor tudi vse koristne živali izbornou uspevajo v avstralskem podnebnju. Na krajih, kjer prej avstralski črnci ni dobil niti kaplje vode, da bi si ohladil žejna usta, so izvrtali studence ali vdolbli vodnjake, kamor se steka voda, da napaja one ogromne čede ovc, ki so s svojo kot žida mehko volno vir velikih dohodkov. Reja ovc prinaša Avstraliji največ bogastva. V tamkajšnjem suhem podnebnju zraste ovcam tako nežna in mehka volna, da ji ni drugod tekmeča.

Pred dobrimi sto leti Avstralija ni imela nobenega mesta, nobene vasi, danes pa je posejana z lepo razvijajočimi se kraji; Melbourne (izgovori Melbern) se je razvil še hitreje kakor San Francisco.

A ne samo Novi svet, tudi Stari svet je doživel podobne spremembe. Java (otok v Aziji), ki daje svetovni trgovini toliko rastlinskih pridelkov, je dobila sladkorni trs iz Indije, tobak iz Amerike, čajevce iz vzhodne Azije, kavovec iz Afrike. Indijski otok Ceylon (izgovori Sejlton) je celo v najnovjšem času dvakrat premenil rastlinstvo: najprej so po izsekanem gozdu posadili samo kavovec, nato pa iz strahu pred uničujočo listno gobo le čajevce.

Starodavni Egipt je bil od nekdanj ena najrodovitnejših dežel na svetu. Polje omaka in gnoji reka Nil, ki poplavlja deželo. V teku stoletij pa se je poplavljenno ozemlje vedno bolj ožilo. Ker se je namreč breg polagoma višal, ni mogla reka več poplaviti toliko sveta. Angleži, gospodarji Egipta, so zgradili v novejšem času pri Assuanu velikanski nasip, dolg 2 kilometra, s 180 zatvornicami z jeklenimi vrati. Ko voda naraste, odpro zatvornice in voda preplavi one kraje, ki bi jih brez te naprave ne dosegla več.

Takih primerov bi lahko našteali še celo vrsto. Mojstri v ustvarjanju rodovitne zemlje so zlasti Angleži, ki so v svojih kolonijah večkrat napravili iz puščave rodovitna žitna polja.

Evropa je dobila iz Amerike tobak, turščico, krompir, Azija pšenico in rž, riž, mnogo vrst sadja, sviloprejk.

Na tem mestu ne smemo pozabiti onih del, ki se jih je lotil človek, da bi izsušil močvirja. Tudi v tem oziru so nekatere dežele veliko več storile kakor druge. Tako je na primer Italija v zadnjem stoletju spremenila mnogo nezdravega, malaričnega sveta v rodovitno polje.

Našo državo čaka v tem pogledu še ogromno delo. Tudi pri nas imamo še kraje, kjer se iz neizsušenega močvirja širi malarija. Ni dvoma, da se da ta z modernimi sredstvi popolnoma odpraviti. Čitatelji časopisov so v zadnjem času gotovo brali, da se bavijo z načrtom, da osuše Skadrsko jezero. S tem bodo omejili malarijo in obenem pridobili lep kos rodovitnega sveta.

Kratek pregled nam je pokazal, kako je omikani človek izpreminjal in preobraževal zemljo deloma s tem, da je začel gojiti druge rastline in živali; deloma pa s tem, da je gradil pota, namakal ali osuševal zemljo. Zemlja je vedno taka, kakršno jo človek napravi.

Schichtovo

terpentinovo
milo

svojimi 7 odlikami

Četrta odlika:

Slike iz pravljic za izrezati

Zavitek tega mila sestoji iz lepih slik za otroke, katere se izrežejo in sestavljajo. Ko perete, se otroci zabavajo.

- 1.) Terpentin v milu.
- 2.) Velik in priročen kos.
- 3.) Prijeten duh.
- 4.) Slike iz pravljic za izrezati.
- 5.) Milo je v zavitku.
- 6.) Svetla barva.
- 7.) Razkuženje perila.

193

ZANIMIVOSTI

BOJ Z MEDVEDOM.

V bližini Rogatice se je pojavil pred kratkim velik medved, ki je delal kmetom hude preglavice. Enemu je odnesel vola in ga razmesaril. Ko so ga zasledovali, jih je napadel celo, da so morali pobegniti.

Pred nekaj dnevi pa je kmet Andrija Došlo nevarnega kosmatinca vendarle užugal. Andrija je šel s svojo ženo na polje. Medtem se je žena za hip odstranila v bližnji gozd. Nenadoma je pretresel ozračje strašen krik. Mož je planil po koncu, zagrabil puško in pohitel v gozd, da pogleda, kaj se godi. Na svoje največje presenečenje je zagledal svojo ženo v objemu kosmatinca. Kot bi trenil, je pomeril in sprožil. Strel je zadel kosmatinca v glavo, vendar pa ga ni prehudu ranil. Z divjim renčanjem je žival spustila ženo in se obrnila proti novemu napadalcu. Andrija ni imel več časa, da bi puško znova nabasal. Zato je zamahnil s prazno puško po kosmatinčevi glavi, toda medved je puško prestrelgel z gobcem in s svojimi silnimi zobmi zdrobil.

Medved se je sedaj pognal proti Andriji in ga s strahovitim udarcem svoje težke šape podrl na tla. Andrija, ki velja za silno močnega moža, se je naglo pobral in prijel z desno roko kosmatinca za vrat ter ga pričel daviti, z levico pa je potegnil kratek nož in ga večkrat zasadil medvedu v prsa. Vnel se je boj na življenje in smrt. Razdraženi medved je strahovito obdeloval Andrija s šapami ter mu strgal z desnega pleča vse meso.

V tem je prihitel na krik žene tudi neki sosed s puško ter ustrelil iz neposredne bližine kosmatinca naravnost v žrelo. Zver je nato omahnila in začela bežati. Po nekaj korakih pa se je zvrnila na tla, a tudi Andrijo so zapustile moči. Zaradi silnih ran in velike izgube krvi je izgubil zavest. Žena in sosed sta ga za silo obvezala, nato pa odnesla v bližnjo hišo, kjer so ga naložili na voz in odpeljali v bolnico.

× **Neresnična vest**, da sta bila francoska prekomorska letalca Nungesser in Coli najdena v Kanadi. Nedavno se je nenadoma razširila po svetu vest, da sta francoska letalca, ki sta izginila na poletu iz Pariza preko Atlantskega morja, da bi dospela v New York, še živa. Po tej vesti so jih baje našli v Kanadi. No, pa se je razveseljiva vest, žal, izkazala za neresnično. Kljub temu pa še vedno upajo v francoski javnosti, da se bosta oba letalca našla v kakšnem zapuščenem kraju Amerike ali pa na kakšnem otoku živa.

× **Vlom v cerkev**. V cerkev sv. Trojice v Pragi je bil te dni izvršen drzen vlom. Neznan

zločinec je splezal po strelovodu in pločevinastem žlebu na streho zakristije, od koder se je spustil v cerkev. Prvotno je hotel vlomiti v zakristijo. Ker so bila pa vrata zaklenjena, si je premislil in sklenil poiskati svoj plen v cerkvi. Cerkovniku, ki je prišel zgodaj zjutraj pometati cerkev, se je nudil prizor neverjetne podivjanosti. Tabernakelj je ležal razbit na tleh, monštranca je bila polomljena, ciborij prevrnjen in hostije raztresene po stopnicah. Na stranskem oltarju je bila razbita starinska Marijina slika, s katere je vlomilec pobral vse dragocenosti. Poleg tega je vlomilec izpraznil vse cerkvene nabiralnike. Največjo sirovost je pa zagrešil na oltarju sv. Prospera, kjer je bila steklena krsta, okrašena z zlatom in srebrom. V krsti so bili shranjeni svetnikovi zemski ostanki. Vjedeč na prstu leve svetnikove roke prstan, je vlomilec razbil krsto, odtrgal prst in ukradel prstan. Prst je pustil na oltarju, ostanke razbite krste je pa razmetal po cerkvi.

× **Odkritje velike množine človeških kosti v Dubrovniku**. V Dubrovniku so te dni razkopali cesto v bližini katoliške cerkve, kjer polagajo nove kanalske cevi. V neki globoki jami so našli delavci nekak skupen grob. Strokovnjaki so mnenja, da gre za grobovje iz leta 1526., ko je razsajala v Dubrovniku kuga in pomorila skoro vse prebivalstvo tako, da žrtev niso mogli pokopavati v posamezne grobove, marveč so napravili skupne grobove, ki so jih zasuli, ko so bili napolnjeni. Drugi so zopet mnenja, da gre za žrtve iz bojev z roparji iz leta 1806., ko se je vnelo v Dubrovniku pravo mesarsko klanje med domačini in roparskimi tolpani, ki so z morja in s kopnega navalile na takrat cvetoče mesto. Na najdenih kosteh ni mogoče ugotoviti, kako dolgo že počivajo v zemlji. V zemlji so našli tudi nekaj starega denarja.

× **Deklica morilka iz sladostrastja**. Pred letom dni je izvršila neka 18letna Katica Hagedornova blizu Duisburga ogaben umor iz sladostrastja. V gozdu so našli dvojce žrtev njenih nenavnih nagonov petletno deklico in šestletnega dečka. Obema je prerežala z britvijo žile na rokah in na vratu. Hagedornova je dolgo tajila umor. Navsezadnje pa so le dobila preiskovalna oblastva toliko obremenilnega gradiva v roke, da so mogla obtožiti zločinko. Predmetna stvar je prišla te dni v razpravo pred duisburškim sodiščem.

× **Pes zanetil požar**. Nedavno sta zgorela posestniku Schönfeldu blizu Grünaua v Nemčiji hlev in kozolec. Zgodilo se je takole: Gospodinja je zapustila za tremutek kuhinjo, kjer je pripravljala obed. To je opazil domači pes, prežeč na dvorišču. Skočil je v kuhinjo in se spraval na štedilnik da si poišče kar sam svoj delež. Pri tem pa je prišel preblizu ognja in si vžgal dlako. Prestrašeni pes je sekel v kozolec in povzročil tam požar, ki je vpepelil kozolec in bližnji hlev.

× **Ljubica okrađa svojega kavalirja in se usmrtila**. V Bratislavi na Slovaškem je nedavno gostovala madžarska gledališka družba iz Budimpešte. V družbi je bila tudi lepa, šele 22letna igralka, ki je veljala za zelo nadarjeno umetnico. V Bratislavi se je seznanila z bogatim veleindustrijcem in se zaljubila deloma vanj, deloma pa v njegov denar. Zapustila je družbo in se preselila k prijatelju na njegov grad pri Bratislavi. Nekaj tednov sta živela prav srečno. Industrijec je ljubico bogato zalagal z obleko in denarjem, a čim več je igralka imela, tem večje so bile njene želje. Ko je bil gospodar te dni odsoten, je igralka s pomočjo svoje sobarice odprla blagajno in vzela iz nje 5000 češkoslovaških kron. Hotela je z denarjem pobegniti, a slučaj jo je privedel v Bratislavi v družbo prijateljev in prijateljic, ki so jo pregovorili, da je šla z njimi veseljačit. Zapravila je ves denar, zjutraj pa se je skesano vrnila v grad, kjer je lastnik že opazil tatvino. Vsa osramočena je posegla igralka po samokresu, a industrijec ji ga je izvil iz rok in ji vse odpustil. Deklica pa si je vzela svoj greh tako k srcu, da se ni dala potolažiti. Odšla je v sobo, se zaklenila in izpila stekleničico strupa, nato pa se še ustrelila iz lovske puške. Tudi njena sobarica se je zastrupila, vendar pa so njo še rešili, dočim je igralka obležala mrtva.

Listnica uredništva

Kočevje. Ko bi ne bili s prostorom tako na tesnem, bi bili že davno objavili Vašo povest. Prav kratke zgodbe pa so nam vedno dobro došle, ker se zanje lažje dobi prostor.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Vse vesti smo dali med tedenske novice. Hvala!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Krepak odgovor vsiljivcu.

Gospod: Če se ne motim, dražestna gospodična, sem nekje že videl vaš obraz.

Gospodična: «Prav mogoče, saj ga nosim že dolgo časa s seboj...»

Namignil mu je.

Jaka (ki ima hudo ženo): «Kaj praviš, ali ima mož pravico odpirati ženina pisma?»

Marija: «Pravico že, toda najbrže ne poguma...»

Nič ji ni prav.

Evstahij, mirna in tiha dušica, je imel prepirljivo ženo, ki je vselej morala imeti zadnjo besedo. Ko ga je nekoč oštevala vpricho prijatelja, je dejal mož: «Nič se ne kregaj, nič, ljuba moja, saj dobro vem, da imam najboljšo ženo na svetu.»

«Hudiča imaš, ne pa najboljšo ženo!» se je zadržlo razjarjeno bitje nežnega spola.

Kdor zna ceniti dobro obutev
kupi je le

„DOKO“ čevlje

ki so gotovo najtrpežnejši in najcenejši v deželi.
Dobijo se samo v trgovini „DOKO“

Iv. Čarman, Ljubljana
Prešernova ulica št. 9, dvorišče.

Meso in muhe.

Tam v slavni skipetarski deželi je poslal kmet Ahmed sušit svinjsko pleče mesarju. Mesar je odrezal velik kos z njega. Ko je kmet to videl, je rekel mesarju, naj mu povrne škodo, sicer ga pojde tožit.

Mesar pa je stekel prej k sodniku in mu dal veliko potico v dar. Kmet pride tožit in sodnik je zaslišal oba.

Mesar se je zagovarjal, da so mu muhe pojedle toliko mesa.

Sodnik (kmetu): «Ako so muhe storile to, se znosite nad muhami. Pobijajte jih, kjerkoli dobite katero.»

Slučajno je ugledal kmet muho na sodnikovem obrazu. Brez pomisleka je lopnil s pestjo po sodnikovem nosu, da se je možaku takoj poredila kri, in dejal: «Kakor nalašč! Ena je že tukaj!»

Neprimeren vzklík.

Starček je ležal na smrtni postelji. Pri umirajočem je bil samo njegov sin, ki mu ni bilo nič kaj prijetno pri srcu, ker ni bilo nikogar drugega zraven. Ves nejevoljen je torej vzklíknil: «Oče umirajo, a nobenega hudiča ni blizu!»

Nič jima ne manjka.

Prvi prijatelj: «Kako živiš s svojo ženico?»
Drugi prijatelj: «Prav dobro! Ona meče vame lonce, ponve in vse, karkoli ji pride pod roke. Ako me zadene, se veseli ona, če pa ne, se veselim jaz. Na ta način sva oba zadovoljna...»

Jasen odgovor.

Meščan Solzislav Dolgočasnik je prišel v zapuščen kraj, kjer ni bilo niti kinematografa, niti javne knjižnice. Baš je močno deževalo in Solzislav se ni vedel kam dati, pa je vprašal domačina: «Kaj pa počenjate pri vas, kadar dežuje?»
Domačin: «Počakamo, da neha...»

Kazen trmastega hlapca.

Posestnik Žolna in njegov hlapec Kljukec sta kosila deteljo. Zdašci se je dvignil pred njima v zrak jastreb in posestnik je menil: «Glej, spodila sva jastreba.»

«Ni bil jastreb, nego samo vrabec.» je ugovarjal hlapec.

Gospodar je zopet trdil, da je bil jastreb, hlapec je govoril vedno svojo in po dolgem prerekanju vzkliknil: «Ako mi ne pritrđite, da je bil vrabec, pojdem še danes od vas.»

Posestnik, ki se je bal, da ne izgubi hlapca sredi najhujšega dela, mu je moral pritrđiti.

Prišla je zima. Tedaj je rekel nekega dne gospodar svoji ženi: «Neža, skuhaj danes za kosilo dve klobasi in eno repo.»

Ko sta sedla opoldne za mizo gospodar in hlapec, je prinesla gospodinja zahtevani dve klobasi in debelo repo. Gospodar je vzel klobasi, dal eno sebi in drugo ženi, hlapcu pa repo.

«Zakaj jaz ne dobim klobase?» se je začudil hlapec.

«Saj je to klobasa,» se je odrezal kmet. Ko mu je hlapec ugovarjal, mu je kmet zagrozil: «Če ne pristaneš, da je to klobasa, pojdeš še danes iz službe!»

Hlapec je spoznal, kam je meril gospodar, vzel molče repo ter jo pojedel, kajti sredi zime ni prijetno pustiti službo. Pravijo, da hlapec od tistega časa ni bil več trmast.

Stroški za pogreb.

Miklavž Copatar po pogrebu svoje žene: «Gospod župnik, stroške pogreba bi rad poravnal.»

Župnik: «Vem, vem, da vam je šlo zadnje čase zelo slabo, zato vam ne bom nič računal.»

Copatar: «Tedaj vam pa Bog povrne tisočkrat.»

Nato se je podal Miklavž Copatar k organistu: «Gospod organist, rad bi plačal pogreb za svojo ženo. Koliko sem dolžan?»

Organist: «Saj veste, da vselej polovico tega, kar se plača gospodu župniku.»

Copatar: «Torej naj vam Bog petstokrat povrne vašo dobroto!»

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

155

Laboratoriju Radio Balsamika

Beograd

Kozovska ulica 43.

Spoštovani g. doktor! Vaše uspešno zdravilo Radio Balsamika me je rešilo večletnega revmatizma in ne najdem besed, s katerimi bi se mogel dostojno zahvaliti Vam za Vaš trud, ki mu je cilj rešitev človeštva. Samo eno steklenico sem porabil in takoj sem opazil, da me ta muka in neznošne bolečine zapuščajo ter sem že več kot eno leto rešen tega groznega, neznošnjivega trpljenja. Tukajšnjim lekarnarjem sem priporočil Vaše zdravilo in, hvala Bogu, nabavil si ga je lekarnar Gvozdan Matič. Srčna Vam hvala, nesmrtni doktor, in živeli! Vaš hvaležni oboževalec

Drag. V. Protić

sreški poglavar v p.

Štip. 4. novembra 1925.

Zdravilo „RADIO-BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO-BALSAMIKA“ dr. J. Rahejeva v Beogradu, Kozovska ulica 43, pritličje 6.

Ako bolehaté na krvi, želodcu, pljuči, jetrah, mehurju itd., poskusite se ozdraviti s

španskim zeliščnim čajem,

kateri je sestavljen iz okoli 40 raznih planinskih zelišč po dr. J. Königu. Kuha se brez alkohola in brez sladkorja. Naročite takoj za 20 Din 4 zavitke tega zdravilnega čaja, ki ga razpošilja 154

Jos. Urek, Marija Snežna.

BREZPLAČNO

pošljemo vsakomur knjižico „POTA K FIZIČNEMU IN MORALNEMU PREPORODU“. Tvarina za to knjižico je vzeta iz poučnih del znanih pisateljev, kakor n. pr. „Dete in hrana“ od dr. J. Hajga, „Podaljšano življenje“ od prof. dr. Guaze, „Filozofija hranjenja“ od prof. Biluza, „Največi narodni bič“ od D. Kaleničnika, „Življenje“ od dr. Voronova.

Vsebinska knjige: Uvod, ohranitev zdravja in podaljšanje življenja po metodi francoskega profesorja dr. Guaze, zrak in solnce, «Vitaminski», tvorilci energije, higijensko-dijetična instrukcija, psiho-filološka gimnastika s 10 slikami, metoda A. K. Anohina, vzroki in zdravljenje bolezni, pomlajevanje in podaljšanje življenja, slajne poizkušnje, ki so jih izvršili prof. Štajnar, S. Voronov in drugi. Zdravniške ocene dejstva «Kalefuid» D. Kaleničnika. Pisma bolnikov o kalefuidu. Glede knjige se obrnite na naslov: MILOŠ MARKOVIĆ, 156 Beograd, Katičeva ulica br. 1, Lit. D.

Čitateljem „Domovine“ naznanjam, da imam v svoji veliki zalogi zraven boljšega tudi **cenno in dobro blago**, kakor:

bela in rjava kotenina, sifon od 10 Din naprej	
bela in rjava kotenina za rjuhe	23
pisano blago za srajce	od 10
kambrik, krep, delen	14
črni klot	22
domači izdelek odej, ruš, klova	160
posteljne garniture	od 300
perje za blazine	85

Postrežba poštena!

VELETRGOVINA

JANKO ČESNIK

Ljubljana, Lingarjeva ulica.

82a

Zdravilna zelišča

kupi je 166

„TROLIST“ v Logatcu

kamor se vpošiljajo vzorci z označbo cen.

VI GREŠITE

proti samemu sebi, če zanemarjate Vaše telo, Vaš obraz, Vaše roke, Vaše lase. — Prava sredstva za negovanje lepote za Vas in Vašo obitelj so:

Fellerjeva prava kavčaska pomada za obraz in zaščito kože z marko „Elsa“ Ona Vam ohrani mladost in lepoto, dela polt gibko in baržunasto ter se vpija v kožo. Strmeli boste kako kako hitro Vam ginejo pege, mozolci, sojedci in rdeča mesta ter gube na koži.

Fellerjeva mašna „Elsa“-pomada za rast las zabranjuje izpadanje las, prebrano osivelost, odstranjuje prhljaj, dela krhko lase mehke in gibke in pospešuje rast las.

Za poizkus 2 lončka ene, ali pa po lonček od obeh pomad z zavojnico in poštino vred 35 Din

Fellerjeva mila zdrava in lepote z marko „Elsa“ najplemenitejšje kakovosti, vsebujejo medicinsko preizkušeno dobro delujoče sestavine ter niso torej le navadna toaletna mila. Poizkusite enkrat:

„Elsa“ lilijno mlečno mila
„Elsa“ rumenjakovo mila
„Elsa“ glicerinsko mila
„Elsa“ baraksovo mila
„Elsa“ kaltranske mila
„Elsa“ mila za britje

in nikdar več ne boste hoteli uporabljati drugega mila.

Za poizkus 5 kosov Elsa mila, že z zavojnico in poštino vred Din 52.—

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar v naprej, ker se proti povzetju poština zviša za 10 Din.

Naročila je nasloviti različno takole:

Eugen V. Feller, lekarnar, Bojja Stubica, Elsafrý 360 (Hrvaška).

2. — 11. julija 1927

pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja

VII. Mednarodni vzorčni velesojem v Ljubljani.

Najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava v naši državi nudi:

1. največjo izbiro vsakovrstnih industrijskih in obrtnih izdelkov,

2. ker velika konkurenca, zelo umerjene cene,

3. najboljši pregled za nakup pri prvovrstnih in solidnih tvrdkah,

4. na podlagi sejsmske legitimacije 50% voznino na vseh osebnih in brzovlakih in parobrodih.

Oglejte si prirodne krasote divne Slovenije! Legitimacije se dobe po Din 30.— v vseh večjih denarnih zavodih, potniških uradih, kulturnih in prosvetnih društvi, trgovskih organizacijah itd. Stanovanja preskrbljena! Informacije daje: Sejsmski urad.